

OP Ryhmän puolivuosisikatsaus
1.1.–30.6.2020

OP Ryhmän puolivuosisikatsaus 1.1.–30.6.2020:

Tulos ennen veroja 287 miljoonaa euroa – asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat epävarmassa toimintaympäristössä

Tulos ennen veroja 1–6/2020	Korkokate 1–6/2020	VakuutusKate 1–6/2020	Nettopalkkio- tuotot 1–6/2020	CET1- vakavaraisuus 30.6.2020
287 milj. €	+7 %	+8 %	+1 %	17,7 %

- Tulos ennen veroja oli 287 miljoonaa euroa (396).
- Asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat: korkokate kasvoi 7 % 646 miljoonaan euroon (602), vakuutusKate 8 % 295 miljoonaan euroon (274) ja nettopalkkiotuotot 1 % 455 miljoonaan euroon (450).
- Koronaviruspandemian (COVID-19) aiheuttama sijoitusmarkkinoiden kehitys laski sijoitustoiminnan tuottoja varsinkin ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Tuotot sijoitustoiminnasta laskivat vertailukaudesta 59 % 61 miljoonaan euroon (152).
- Yhteensä tuotot laskivat 6 % 1 481 miljoonaan euroon (1 579) (väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien kasvoivat 4 %).
- Kulut kasvoivat 4 % 993 miljoonaan euroon (953) ICT-kulujen ja -poistojen sekä viranomaismaksujen kasvun myötä.
- Saamisten arvonalentumiset, 166 miljoonaa euroa (39), olivat 0,34 prosenttia (0,08) luotoista ja muista saamisista. Koronaviruspandemian vaikutukset luottokantaan ja maksukyvyttömyyden uuden määritelmän käyttöönotto kasvattivat saamisten arvonalentumisia.
- OP Ryhmän luottokanta kasvoi vuodessa 5 % 94 miljardiin euroon (90) ja talletukset 9 % 69 miljardiin euroon (63).
- CET1-vakavaraisuus oli 17,7 % (19,5). Suhdeluvun laskuun vaikuttivat luottokannan kasvu sekä maksukyvyttömyyden uuden määritelmän käyttöönotto.
- Vähittäispankin tulos ennen veroja laski 70 % 28 miljoonaan euroon (94). Korkokate kasvoi 1 % ja nettopalkkiotuotot laskivat 1 %. Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 73 miljoonaa euroa 99 miljoonaan euroon (26). Luottokanta kasvoi vuodessa 3 % ja talletukset 6 %.
- Yritys pankin tulos ennen veroja laski 26 % 103 miljoonaan euroon (139). Korkokate kasvoi 9 %, nettopalkkiotuotot 16 % ja sijoitustoiminnan nettotuotot 15 %. Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 54 miljoonaa euroa 68 miljoonaan euroon (14). Luottokanta kasvoi vuodessa 7 %.
- Vakuutuksen tulos ennen veroja laski 32 % 130 miljoonaan euroon (192). VakuutusKate kasvoi 7 % 302 miljoonaan euroon (283). Tuotot sijoitustoiminnasta laskivat 77 miljoonaa euroa 34 miljoonaan euroon (111). Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,3 % (92,5).
- Muun toiminnan tulos ennen veroja oli 43 miljoonaa euroa (-10). Vallilan kiinteistön myynti 31.1.2020 paransi tulosta 96 miljoonaa euroa. OP Ryhmä jatkaa toimintaansa kiinteistössä pitkäaikaisena vuokralaisena.
- Katsauskauden aikana OP Ryhmä investoi yhteensä 154 miljoonaa euroa (157) toimintansa kehittämiseen ja asiakaskokemuksen parantamiseen.
- Kertyneet uudet OP-bonukset olivat 129 miljoonaa euroa (129).
- Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden määrä oli 2,0 miljoonaa (2,0). OP Ryhmän pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä oli 1,2 miljoonaa (1,2).
- Ryhmän vuoden 2020 tuloksen ennen veroja arvioidaan jäävän pienemmäksi kuin vuoden 2019 tulos. Näkymistä kerrotaan tarkemmin kohdassa "Loppuvuoden näkymät".
- OP Osuuskunnan hallitus päätti 27.4.2020, että OP Ryhmän pitkän aikavälin strateginen tavoite CET1-vakavaraisuudelle on vähintään CET1-vakavaraisuusvaade lisättyinä neljällä prosenttiyksiköllä. Kesäkuun lopun vakavaraisuusvaateella laskettu CET1-tavoite oli 13,7 prosenttia.

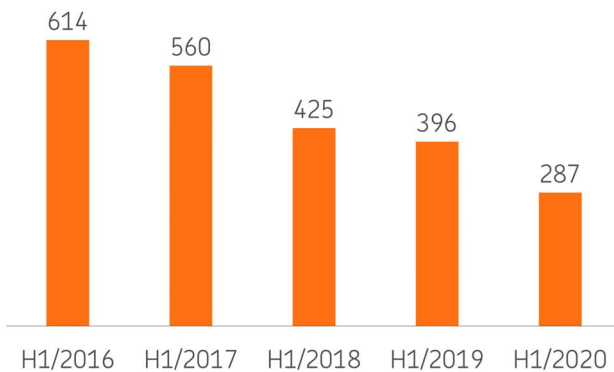
OP Ryhmän avainlukuja

	1–6/2020	1–6/2019	Muutos, %	1–12/2019
Tulos ennen veroja, milj. €	287	396*	-27,6	838
Vähittäispankki	28	94	-69,8	235
Yritys pankki	103	139	-25,9	311
Vakuutus	130	192	-32,4	373
Muu toiminta	43	-10	-	-37
Kertyneet uudet OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-129	-129	0,1	-254
Oman pääoman tuotto (ROE), %	3,6	5,4	-1,8**	5,5
Oman pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	5,2	7,0	-1,8**	7,1
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,29	0,45	-0,16**	0,47
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,42	0,59	-0,17**	0,60
	30.6.2020	30.6.2019	Muutos, %	31.12.2019
CET1-vakavaraisuus, %	17,7	19,5	-1,8**	19,5
Luottokanta, mrd. €	93,7	89,7	4,6	91,5
Talletukset, mrd. €	69,2	63,3	9,3	64,0
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	1,6	1,1	0,5**	1,1
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,34	0,08	0,26**	0,09
Omistaja-asiakkaat (1 000)	2 013	1 953	3,1	2 003

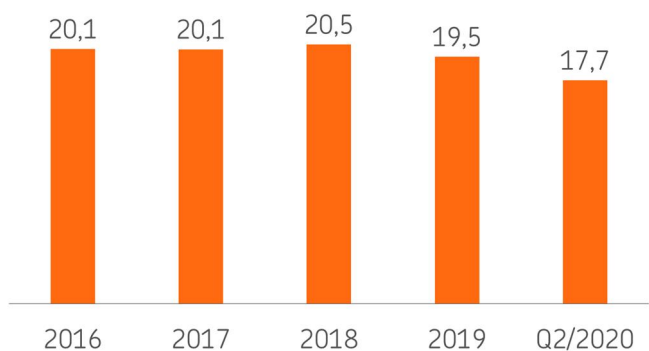
*OP Ryhmä otti käyttöön jaksotukseen perustuvan tuloutustavan korkokatto- ja korkoputkiluottojen johdannaisehtojen asiakasmarginaaliin vuoden 2019 neljännellä vuosineljänneksellä. Muutoksen vaikutus oikaistiin takautuvasti OP Ryhmän oman pääoman kertyneisiin voittovaroihin. Lisäksi vuoden 2019 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen tuloslaskelmat ja taseet oikaistiin vastaamaan uutta tuloutuskäytäntöä. Muutoksella ei ollut vaikutusta segmenttiraportointiin. Vakavaraisuuslaskentaa ei oikaistu takautuvasti. Muutoksesta on kerrottu tarkemmin vuoden 2019 tilinpäätöksessä ja tilinpäätöstiedotteessa.

**Suhdeluvun muutos

Tulos ennen veroja, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1), %

Pääjohtaja Timo Ritakallion kommentit

Asiakasliiketoimintamme kehittyi suotuisasti vaativista markkinaolosuhteista huolimatta tammi–kesäkuussa. Korkokate, vakuutusKate ja nettopalkkiotuotot kasvoivat selvästi vertailukaudesta. Sijoitustoiminnan tuotot laskivat voimakkaasti vertailukaudesta koronaviruspandemian aiheuttaman talouden epävarmuuden sekä korko- ja osakemarkkinaheilahtelujen vuoksi. Huhti–kesäkuussa sijoitustoiminnan nettotuotot kuitenkin jo elpyivät ja kasvoivat edellisvuoden huhti–kesäkuusta.

OP Ryhmän luottokanta kasvoi vuodessa 5 prosenttia 94 miljardiin euroon ja talletukset kasvoivat 9 prosenttia 69 miljardiin euroon.

OP Ryhmän kulut kasvoivat tammi–kesäkuussa 4 prosenttia. Kasvuun vaikuttivat muun muassa ICT-kulujen nousu, kehittämisen kulut, sääntelystä aiheutuneet kulut sekä henkilöstökulut. Vuoden 2020 ICT-kulujamme kasvattaa kertaluontoinen investointi tietojärjestelmäympäristöön.

Koronaviruspandemia heikentää talouden näkymää ja luottoriskinäkymää. Sen takia saamisten arvonalentumiset kasvoivat selvästi, 127 miljoonalla eurolla 166 miljoonaan euroon. Arvonalentumisten määrän kasvuun vaikuttivat koronakriisiin lisäksi viranomaissääntelyssä tapahtuneet muutokset.

OP Ryhmän tulos ennen veroja oli tammi–kesäkuussa 287 miljoonaa euroa. Tulos laski 109 miljoonaa euroa vertailukaudesta. Tuloksen laskuun vaikuttivat erityisesti saamisten arvonalentumisten kasvu ja sijoitustuottojen voimakas lasku.

Vakavaraisuutemme oli kesäkuussa vahvalla tasolla 17,7 prosentissa.

Koronaviruspandemialla oli tammi–kesäkuussa erilaisia vaikutuksia OP Ryhmän liiketoimintoihin. OP Ryhmä tarjosi kotitalouksille mahdollisuutta jopa 12 kuukauden maksuttomaan lyhennysvapaaseen. Tätä vapaata haki 120 000 kotitaloutta, mutta hakemusmäärä laski normaalitasolle kesäkuun lopulla. Yrityksiltä tuli 20 000 hakemusta luottojen maksuohjelmien muutoksiin, mutta maksuohjelmamuutosten hakemusten määrä oli myös yritysten osalta kesäkuussa jo laskussa.

Vakuutusliiketoiminnassa korvausmenoa kasvattivat omaisuuden tapahtumakeskeytys- ja epidemiakeskeytysvahingot sekä matkavakuutuksesta haetut korvaukset peruuntuneista ja keskeytyneistä matkoista. Toisaalta matkustamisen hiljentyminen, ajosuoritteiden merkittävä lasku ja yleisen toimeliaisuuden vähentyminen ovat laskeneet vahinkomääriä jopa neljänneksen normaalitasosta huhti–kesäkuussa. Kesäkuun lopussa vahinkokehitys on normalisoitunut. Tämän hetken arvion mukaan koronatilanteen kokonaisvaikutus vakuutuskatteeseen on jäämässä vähäiseksi.

Taloukskehitys oli heikkoa toisella vuosineljänneksellä. Kotimarkkinoilla palvelualoilla toimeliaisuus sukelsi rajusti, mutta tilanne alkoi kohentua yllättävänkin nopeasti alkukesällä. Tämä näkyi myös asuntomarkkinoiden kehityksessä. Suomessa teollisuus ja rakentaminen eivät kärsineet rajoituksista yhtä paljon kuin monissa muissa maissa.

Rahoitusmarkkinoilla kriisi oli rajuimmillaan jo maaliskuussa. Keskuspankkien määrätietoiset elvytystoimet rauhoittivat markkinat, ja korkomarkkinoilla luottoriskimarginaalit kapenivat merkittävästi. Myös osakekurssit palautuivat nopeasti.

Toistaiseksi epävarmuus talouden näkymistä on yhä suurta. Pahimmalta vältyttiin keväällä, mutta maailmalla koronapandemia ei ole vielä hellittänyt. Vientimarkkinoiden veto voi yhä heikentyä ennakoitua enemmänkin, ja pandemia voi kiristää otettaan uudestaan myös Suomessa. Loppuvuonna on tärkeää varmistaa paluu kohti tavanomaista arkea, jossa suomalaiset luottavat asioinnin, työpaikalla työskentelyn ja julkisissa kulkuvälineissä liikkumisen turvallisuuteen. OP Ryhmä on mukana tämän luottamuksen palauttamiseksi tehtävässä työssä, sillä näemme sen tärkeäksi Suomen talouden elpymisen ja yhteiskunnan toimivuuden kannalta.

Talouspolitiikka on ollut tärkeässä roolissa tukemassa yrityksiä yli kriisin pahimman vaiheen. Nyt on syytä keskittyä toimiin, jotka tukevat talouden elpymistä sekä talouden pidemmän ajan myönteistä kehitystä. Erityistä huomiota on syytä kiinnittää siihen, että vientiyrityksiemme kilpailuedellytykset eivät heikkene kriisin seurauksena. Suomen kansantalouden kannalta tarpeellisilla rakenteellisilla uudistuksilla on jo kiire taloutemme pitkän aikavälin kestokyvyn turvaamiseksi.

OP Ryhmän puolivuosisikatsaus 1.1.–30.6.2020

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö	5
Tulos ja tase.....	6
OP Ryhmän toimenpiteet koronaviruskriisissä (COVID-19).....	8
Huhti–kesäkuun tapahtumat.....	9
OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet	9
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen	9
Vakavaraisuus.....	11
Riskiasema	13
Segmenttien tulos.....	17
Vähittäispankki.....	17
Yrityspankki.....	19
Vakuutus	21
Muu toiminta	23
Palvelukehittäminen.....	24
Henkilöstö.....	24
OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset.....	24
OP Osuuskunnan hallinto.....	24
Loppuvuoden näkymät	25
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	26
Vakavaraisuustaulukot.....	29
Tuloslaskelma	31
Laaja tuloslaskelma.....	31
Tase.....	32
Oman pääoman muutoslaskelma.....	33
Rahavirtalaskelma	34
Segmenttiraportointi.....	35
Liitetaulukot	37

Toimintaympäristö

Koronaviruspandemian aiheuttama talouskriisi kärjistyi toisella vuosineljänneksellä. Talouden sukellus oli syvin huhtikuussa. Touko–kesäkuussa talous alkoi kohentua, kun rajoituksia lievennettiin.

Rahoitusmarkkinoilla kriisi kärjistyi jo maaliskuun aikana. Keskuspankit reagoivat nopeasti markkinaepävarmuuden nousuun ja tukivat markkinoiden likviditeettiä mittavin poikkeustoimin. Toisella vuosineljänneksellä osakekurssit nousivat selvästi maaliskuun pohjalukemista ja riskilisät laskivat joukkolainamarkkinoilla. Kriisin aiheuttama epävarmuus heijastui myös euribor-korkoihin, mutta kesäkuun aikana ne olivat laskeneet lähes samalle tasolle kuin ennen kriisin kärjistymistä.

Suomen talous supistui jo vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, ja lasku jyrkkeni huhtikuussa. Talous alkoi toipua touko–kesäkuussa, mutta kokonaisuutena kansantuote väheni toisella vuosineljänneksellä poikkeuksellisen rajusti.

Äkillisen kriisin seurauksena lomautukset nousivat ennätyskäsiksi. Suuri osa lomautuksista oli kuitenkin tilapäisiä, ja kesäkuussa lomautettujen määrä oli jo laskenut selvästi. Maksukorttidatan perusteella arvioituna kotitaloudet vähensivät kulutustaan yli viidenneksellä maaliskuu–huhtikuun vaihteessa. Rajoitusten purkautuessa ja suurimman epävarmuuden vähentyessä kotitalouksien ostot palasivat kesäkuussa kriisiä edeltäneelle tasolle.

Asuntomarkkinoilla kauppamäärät vähenivät kriisin iskiessä jyrkästi, mutta tilanne koheni alkukesällä. Asuntojen hintoihin kriisi ei välittömästi juuri vaikuttanut.

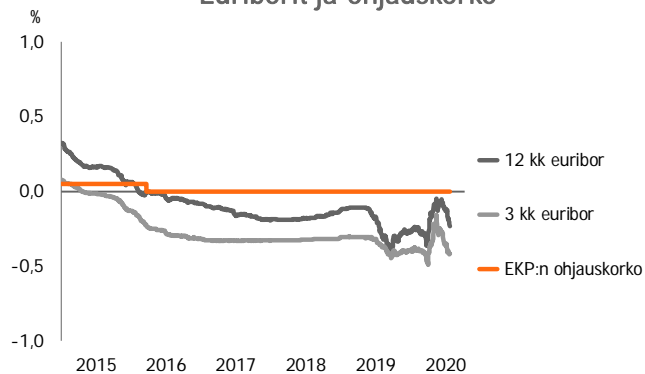
Talouden näkymät ovat yhä poikkeuksellisen epävarmat talouden alustavasta toipumisesta huolimatta. Rahoitusmarkkinoilla epävarmuus voi nopeasti lisääntyä, jos pandemiakehitys alkaa uudelleen pahentua. Vientimarkkinoiden taantuma voi myös vaikuttaa Suomen talouteen viiveellä, vaikka itse pandemian suorat vaikutukset vähitellen hiipuisivat.

Korona vaikutti merkittävästi pankkitoimintaan vuoden toisella neljänneksellä. Huhti- ja toukokuussa lainakanta kasvoi 6,8 prosenttia ja talletuskanta 11,2 prosenttia. Lainakannan kasvuun vaikuttivat uusien lainojen kysynnän lisäksi myönnetty lyhennysvapaat. Yritysluottokannan voimakas kasvu jatkui, 12,1 prosenttia, kun taas kasvu yksityisasiakkaiden luotoissa pysyi verrattain vakaana ja oli 3 prosenttia. Huhti- ja toukokuussa asuntoluottokanta kasvoi 2,8 prosenttia.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen arvo nousi huhti–kesäkuun aikana 10,7 miljardilla eurolla 117,2 miljardiin euroon. Nousu johtui pääasiassa positiivisesta arvomuutoksesta.

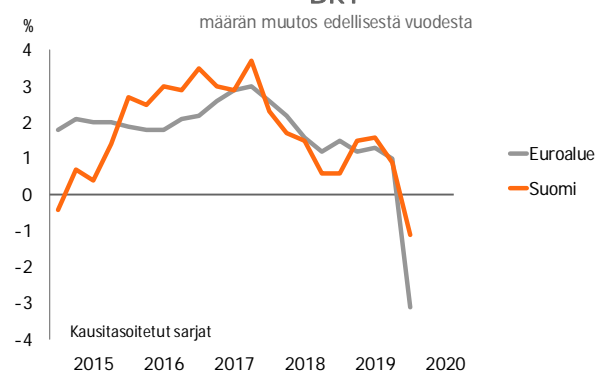
Koronaviruksen aiheuttama talouden hidastuminen vähensi toisen vuosineljänneksen aikana joidenkin vakuutuslajien myyntiä, mutta samalla myös korvattavien vahinkojen määrä pieneni. Pörssikurssien voimakas nousu toisella vuosineljänneksellä tuki vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaa.

Euriborit ja ohjaukorko

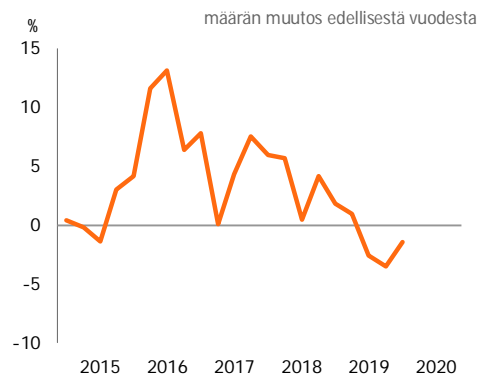
Lähde: Suomen Pankki

BKT

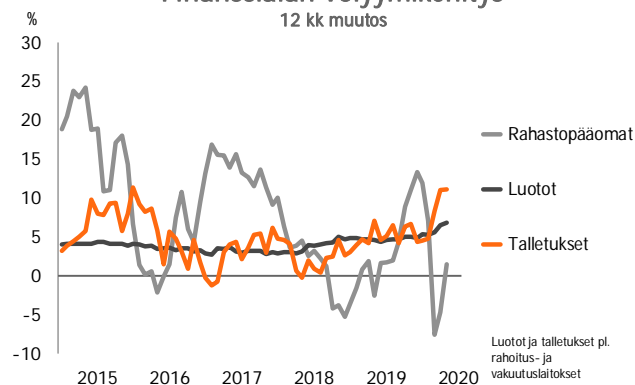
Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus

Investoinnit Suomessa

Lähde: Tilastokeskus

Finanssialan volyymikehitys

Lähteet: Suomen Pankki, Suomen Sijoituslaitos Oy

Tulos ja tase

Tulosanalyysi, milj. €

	1–6/2020	1–6/2019*	Muutos, %	4–6/2020	4–6/2019*	Muutos, %	1–12/2019
Tulos ennen veroja	287	396	-27,6	158	202	-21,8	838
Vähittäispankki	28	94	-69,8	21	45	-54,0	235
Yrityspankki	103	139	-25,9	90	84	7,1	311
Vakuutus	130	192	-32,4	71	105	-32,1	373
Muu toiminta	43	-10	-	-15	-16	-	-37
Tuotot							
Korkokate	646	602	7,2	327	309	5,9	1 241
Vakuutuskate	295	274	7,7	164	165	-0,9	421
Nettopalkkiotuotot	455	450	1,2	211	216	-2,2	936
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-28	218	-112,8	112	73	52,2	530
Liiketoiminnan muut tuotot	112	35	222,7	5	26	-79,7	53
Tuotot yhteensä	1 481	1 579	-6,2	819	790	3,7	3 181
Kulut							
Henkilöstökulut	415	404	2,6	207	208	-0,5	781
Poistot ja arvonalentumiset	129	127	1,0	64	69	-7,8	278
Liiketoiminnan muut kulut	449	421	6,6	204	212	-3,5	844
Kulut yhteensä	993	953	4,1	475	488	-2,8	1 903
Saamisten arvonalentumiset	-166	-39	-	-60	-28	-	-87
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	89	-67	-	-62	-12	-	-105
Kertyneet uudet OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-129	-129	-	-64	-60	-	-254

*OP Ryhmä otti käyttöön jaksotukseen perustuvan tuloutustavan korkokatto- ja korkoputkiluottojen johdannaisehtojen asiakasmarginaaliin vuoden 2019 neljännellä vuosineljänneksellä. Muutoksen vaikutus oikaistiin takautuvasti OP Ryhmän oman pääoman kertyneisiin voittovaroihin. Lisäksi vuoden 2019 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen tuloslaskelmat ja taseet oikaistiin vastaamaan uutta tuloutuskäytäntöä. Muutoksella ei ollut vaikutusta segmenttiraportointiin. Vakavaraisuuslaskentaa ei oikaistu takautuvasti. Muutoksesta on kerrottu tarkemmin vuoden 2019 tilinpäätöksessä ja tilinpäätöstiedotteessa.

Avainlukuja, milj. €

	30.6.2020	31.12.2019	Muutos, %
Luottokanta	93 746	91 456	2,5
Asuntoluotot	39 790	39 572	0,6
Yritysluotot	23 178	22 509	3,0
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	30 778	29 375	4,8
Takauskanta	4 012	3 503	14,5
Talletukset	69 171	63 998	8,1
Hallinnoitavat varat (brutto)*	79 779	83 106	-4,0
Sijoitusrahastot	24 330	25 610	-5,0
Instituutioasiakkaat	23 274	24 445	-4,8
Private Banking	21 904	22 199	-1,3
Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt	10 272	10 852	-5,3
Taseen loppusumma	160 255	147 024	9,0
Sijoitusomaisuus	23 912	23 509	1,7
Vakuutusvelka	9 699	9 476	2,4
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	35 276	34 369	2,6
Oma pääoma	12 515	12 570	-0,4

*Vertailukauden luvut on oikaistu vastaamaan päivitettyä laskentaa.

Tammi–kesäkuu

OP Ryhmän tulos ennen veroja oli 287 miljoonaa euroa (396). Tulos laski vertailukaudesta 109 miljoonaa euroa. Asiakasliiketoiminnan tuotot korkokate, vakuutusbate ja nettopalkkiotuotot kasvoivat. Lisäksi Vallilan kiinteistön myynti kasvatti tulosta. Koronapandemian aiheuttama markkinakehitys laski sijoitustoiminnan tuottoja varsinkin ensimmäisellä vuosineljänneksellä ja kasvatti osaltaan saamisten arvonalentumisia. Tulosta heikensivät myös saamisten arvonalentumisia lisännyt maksukyvyttömyyden uuden määritelmän käyttöönotto ja kulujen kasvu.

Korkokate kasvoi 7,2 prosenttia 646 miljoonaan euroon. Vähittäispankki-segmentin korkokate kasvoi 3 miljoonaa euroa ja Yrityspankki-segmentin 17 miljoonaa euroa. OP Ryhmän luottokanta kasvoi vuodessa 4,6 prosenttia 93,7 miljardiin euroon ja talletukset 9,3 prosenttia 69,2 miljardiin euroon. Asiakkaat nostivat katsauskaudella uusia luottoja 5,5 miljardia euroa (7,0).

Vakuutusbate oli 295 miljoonaa euroa (274). Vakuutus-segmentin vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 1,9 prosenttia 740 miljoonaan euroon. Korvauskulut laskivat 1,6 prosenttia 451 miljoonaan euroon. Operatiivinen yhdistetty kuluhuhde oli 89,3 prosenttia (92,5).

Nettopalkkiotuotot olivat 455 miljoonaa euroa eli 6 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin. Maksuliikkeen palkkiot kasvoivat 19 miljoonaa euroa, rahastojen 6 miljoonaa euroa ja arvopapereiden välityksen 4 miljoonaa euroa. Luotonannon palkkiotuotot sen sijaan laskivat 3 miljoonaa euroa ja henkivakuutuksen kuormitustulo 4 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 246 miljoonaa euroa -28 miljoonaan euroon. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 118 miljoonaa euroa (473). Koronakriisistä johtuen osakkeiden ja saamistodistusten käyvät arvot laskivat merkittävästi ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Toisella vuosineljänneksellä tilanne arvopaperimarkkinoilla kuitenkin koheni ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 249 miljoonaa euroa (212) toisella vuosineljänneksellä. Osaan vakuutusyhtiöiden oman pääoman ehtoisista sijoituksista sovelletaan väliaikaista poikkeusmenettelyä (overlay approach). Väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset esitetään oman pääoman käyvän arvon rahastossa. Yhteensä sijoitustoiminnasta kirjatut tuotot laskivat vertailukaudesta 59,9 prosenttia 61 miljoonaan euroon. Myyntivoittoja kirjattiin 32 miljoonaa euroa (63). Sijoituskiinteistöjen nettotuotot laskivat 18 miljoonaa euroa -11 miljoonaan euroon. OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 1,6 prosenttia (7,1). Henkivakuutuksen lyhytaikaisten korkotäydennysten nettomuutos paransi tulosta 21 miljoonaa euroa (23). Markkinamuutoksista johtuvat johdannaisten luotto- ja vastapuoliriskin (CVA) arvonmuutokset laskivat tulosta 21 miljoonaa euroa (-7).

Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat vertailukaudesta 78 miljoonaa euroa 112 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Vallilan kiinteistön myynti ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Kaupasta kirjattiin myyntivoittoa

liiketoiminnan muihin tuottoihin 98 miljoonaa euroa ja kuluja 2 miljoonaa euroa liiketoiminnan muihin kuluihin. OP Ryhmä jatkaa toimintaansa kiinteistössä pitkäaikaisella vuokrasopimuksella, ja kiinteistö kirjattiin käyttöoikeusomaisuuseränä taseeseen. IFRS 16 -standardin mukainen käyttöoikeusomaisuuserän arvo oli 138 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelka 225 miljoonaa euroa. Vertailukaudella liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti työterveyspalveluliiketoiminnan myynti.

Kulut kasvoivat 4,1 prosenttia 993 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 2,6 prosenttia 415 miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä kasvoivat 1,0 prosenttia 129 miljoonaan euroon. Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat 4,2 prosenttia 127 miljoonaan euroon viime vuosien kehittämisspannostusten kasvusta johtuen. Arvonalentumispoistoja kirjattiin 2 miljoonaa euroa (6).

Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 6,6 prosenttia 449 miljoonaan euroon. ICT-kulut kasvoivat yhteensä 33 miljoonaa euroa. Kertaluonteinen investointi tietojärjestelmäympäristöön kasvattaa ICT-kuluja vuonna 2020. Kehittämisen kuluvaikutus oli 100 miljoonaa euroa (91). Viranomaismaksut kasvoivat 21,4 prosenttia 42 miljoonaan euroon EU:n vakausmaksun kasvuttua.

Tulosta heikentäviä, eri tuloslaskelmaeriin kohdistuneita arvonalentumisia luotoista ja saamisista sekä sijoituksista kirjattiin yhteensä 175 miljoonaa euroa (45), joista 166 miljoonaa euroa (39) kirjattiin luotoista ja muista saamisista. Asiakkaat ovat aktiivisesti hakeneet luottoihin lyhennysvapaita ja maksuaikojen muutoksia koronakriisin johdosta, mikä yhdessä odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettävien makroekonomisten parametrien muutosten kanssa kasvatti saamisten arvonalentumisia 65 miljoonaa euroa. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä käyttöönotettu maksukyvyttömyyden uusi määritelmä kasvatti käyttöönoton yhteydessä saamisten arvonalentumisia 44 miljoonaa euroa. Lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 26 miljoonaa euroa (26). Tappiota koskeva vähennyserä oli katsauskauden lopussa 731 miljoonaa euroa (585). Järjestämättömät saamiset luotoista ja muista saamisista olivat 1,6 prosentin tasolla (1,1) luotto- ja takaukskannasta. Saamisten arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,34 prosenttia (0,08) luotto- ja takaukskannasta.

OP Ryhmän katsauskauden tuloverot olivat 62 miljoonaa euroa (77). Efektiiivinen verokanta oli 21,8 prosenttia (19,5). Efektiiivistä verokantaa nostivat Vallilan kiinteistön myynnistä ja takaisinvuokrauksesta aiheutuneet laskennallisten verojen muutokset.

OP Ryhmän oma pääoma oli 12,5 miljardia euroa (12,6). Omaan pääomaan sisältyi Tuotto-osuuksia 2,9 miljardia euroa (3,0), josta irtisanottujen Tuotto-osuuksien osuus oli 0,2 miljardia euroa (0,2). Tuotto-osuuksien tuottotavoite vuodelle 2020 on 3,25 prosenttia. Katsauskaudella kertyneen Tuotto-osuuksille maksettavan koron arvioidaan olevan yhteensä 47 miljoonaa euroa (48). Vuodelta 2019 korkoja maksetaan yhteensä 97 miljoonaa euroa lokakuussa 2020, mikäli viranomais suosituksista ei tule uusi rajoitteita koron maksulle.

Laajaa tulosta 158 miljoonaa euroa (594) laskivat käyvän arvon rahaston muutokset. Käyvän arvon rahasto laski 27,4 prosenttia

182 miljoonaan euroon vuodenvaihteesta. Pääosin koronavirukseen johdosta muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien saamistodistusten käyvät arvot laskivat 65 miljoonaa euroa ja väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevien osakkeiden käyvät arvot laskivat 85 miljoonaa euroa.

Huhti–kesäkuu

Toisen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 158 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 202 miljoonaa euroa. Tulosta paransivat korkokatteiden kasvu ja kulujen lasku. Tulosta heikensivät sijoitustoiminnan tuottojen lasku ja saamisten arvonalentumisten kasvu.

Tuotot, yhteensä 819 miljoonaa euroa, kasvoivat vertailukaudesta 3,7 prosenttia. Korkokate kasvoi vuotta aiemmasta 5,9 prosenttia 327 miljoonaan euroon. Vakuutuslasku laski 0,9 prosenttia 164 miljoonaan euroon. Nettopalkkiotuotot olivat 211 miljoonaa euroa eli 5 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuotta aiemmin.

Yhteensä tuotot sijoitustoiminnasta laskivat 12,3 prosenttia 50 miljoonaan euroon. Tilanne arvopaperimarkkinoilla koheni ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot kasvoivat 17,6 prosenttia 249 miljoonaan euroon. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot laskivat vertailukaudesta 14 miljoonaa euroa -12 miljoonaan euroon. Väliaikainen poikkeusmenettely laski sijoitustoiminnan tuottoja 50 miljoonaa euroa -62 miljoonaan euroon.

Liiketoiminnan muut tuotot laskivat vertailukaudesta 21 miljoonaa euroa 5 miljoonaan euroon. Vertailukaudella liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti työterveyspalveluliiketoiminnan myynti.

Kulut laskivat vertailukaudesta 2,8 prosenttia 475 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut laskivat 0,5 prosenttia 207 miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumiset laskivat vertailukaudesta 7,8 prosenttia 64 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut laskivat 3,5 prosenttia 204 miljoonaan euroon.

Saamisten arvonalentumiset, 60 miljoonaa euroa, kasvoivat vertailukaudesta 32 miljoonaa euroa. Asiakkaat ovat aktiivisesti hakeneet luottoihin lyhennysvapaita ja maksuaikojen muutoksia koronavirukseen johdosta, mikä yhdessä odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettävien makroekonomisten parametrien muutosten kanssa kasvatti saamisten arvonalentumisia 36 miljoonaa euroa. Lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 8 miljoonaa euroa (11).

Laajaa tulosta 278 miljoonaa euroa (279) kasvattivat käyvän arvon rahaston muutokset. Käyvän arvon rahasto kasvoi 237 miljoonaa euroa maaliskuun lopusta 182 miljoonaan euroon. Osakkeiden ja saamistodistusten käyvät arvot nousivat toisella vuosineljänneksellä.

OP Ryhmän toimenpiteet koronaviruskriisissä (COVID-19)

OP Ryhmä tarjoaa taloudellista helpotusta asiakkailleen, joiden taloudenhoito on vaikeutunut koronaviruksen vuoksi. OP Ryhmä tarjoaa sekä kotitalouksille että pk-yrityksille mahdollisuuden

lykätä luottojen maksuja, mikäli koronapandemia on vaikuttanut asiakkaiden luotonhoitokykyyn. Asiakkaille tarjotaan mahdollisuus asuntoluottojen lyhennysvapaaseen enintään 12 kuukauden ajaksi. Yritysten osalta maksuaikojen muutokset arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Lisäksi hyödynnetään laajasti Finnveran tarjoamia takauksia. Maksuohjelman muutoksista ei peritä erillistä maksua. Henkilöasiakkaiden luottoihin lyhennysvapaita on haettu koronaviruksen aikana noin 120 tuhanteen luottoon kesäkuun loppuun mennessä. Katsauskauden lopulla lyhennysvapaahakemuksien määrä palautui samalle tasolle kuin ennen pandemiaa. Yritysten luottojen lyhennysvapaita sekä maksuaikojen muutoksia on haettu yhteensä 20 tuhatta kappaletta kesäkuun loppuun mennessä. Myös yritysten hakemusten määrä väheni kesäkuussa.

OP Kiinteistösijoitus tukee vuokralaisiaan joustoilla vuokranmaksussa, mikäli sen hoitamien liikekiinteistöjen vuokralaiset ajautuvat koronaviruksen vuoksi taloudellisiin ongelmiin. Katsauskauden lopulla vuokralaisten tarve joustoihin väheni. OP Kiinteistösijoitus Oy hoitaa hallinnoimiensa kiinteistörahastojen ja OP-Rahastoyhtiön hallinnoimien kiinteistörahastojen salkkuja sekä OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden kiinteistöjä ja on Suomen suurin kiinteistörahastosijoittaja.

Pankki- ja vakuutusasioiden turvallisen hoitamisen varmistamiseksi OP Ryhmä on keskittänyt suurimman osan palveluistaan digitaalisiin kanaviin. Osassa osuuspankkien konttoreista on tarjottu erillisiä asiointiaikoja erityistukea tarvitseville. Yksittäisiä konttoreita on suljettu väliaikaisesti koronaviruksen vuoksi. OP auttaa ja opastaa myös omalla puhelinjallaan erityistukea tarvitsevia asiakkaita ja heidän läheisiään. Toimilla halutaan varmistaa, että erityistukea tarvitsevien pankkiasointi on sujuvaa.

Pohjola Sairaala on lahjoittanut henkilökuntansa panosta terveydenhuollon tehtäviin, jotka ovat koronaviruksen aikana yhteiskunnallisesti kriittisiä. Henkilöt ovat auttaneet muun muassa tartuntaketjujen jäljittämässä. Pohjola Sairaala on maksanut henkilöstön palkat työskentelyajalta.

OP Ryhmä on mahdollistanut henkilöstölleen turvalliset työolosuhteet toimistoissa ja konttoreissa sekä etätöiden tekemisen laajamittaisesti niissä työtehtävissä, missä se on mahdollista. Katsauskauden aikana enimmillään kolme neljästä OP:n työntekijästä oli etätöissä. Hygieniaa ja turvalliseen asiointiin on kiinnitetty erityistä huomiota, ja konttoreihin on asennettu suojaplexejä. Näillä toimilla on varmistettu, että yhteiskunnan näkökulmasta kriittiset palvelut toimivat myös koronaviruksen aikana.

OP Ryhmä on tehnyt yksityiskohtaiset suunnitelmat turvallisesta, asteittaisesta ja hallitusta paluusta lähityöhön. Kesäkuun alusta alkaen on ollut mahdollista palata työtiloihin siten, että enintään 30 prosenttia työntekijöistä on siellä yhtä aikaa. Tavoitteena on palata kesälomakauden jälkeen elokuussa töihin mahdollisimman normaalien työskentelykäytäntöiden mukaisesti henkilöstön ja asiakkaiden hyvinvointi, turvallisuus sekä toiminnan tuloksellisuus huomioiden.

Huhti–kesäkuun tapahtumat

OP Ryhmä lykkää osuuspankkien voitonjaon maksua eli Tuotto-osuuksien vuoden 2019 korkojen maksua kesäkuulta lokakuulle 2020 Euroopan keskuspankin (EKP:n) ja Finanssivalvonnan antamien suositusten mukaisesti. EKP antoi 27.3.2020 suosituksen, jossa pankkeja pyydettiin lykkäämään voitonjaon maksua vähintään lokakuun alkuun asti. Finanssivalvonta antoi vastaavan suosituksen valvomilleen pankeille 28.3.2020 ja tarkensi sitä 30.3.2020. Suosituksella pyritään turvaamaan pankkien kykyä tukea reaali taloutta yritys- ja kotitalousrahoituksella koronapandemian aiheuttaman talouskriisin vaikutusten helpottamiseksi.

OP-Eläkekassa siirsi pääosan eläkevastuun ja työeläketurvan hoidosta Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle 31.12.2018. OP-Eläkekassan jäljellä olevien eläkevastuiden siirto Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle on suunniteltu toteutettavan vuoden 2020 lopussa. Siirron tulosvaikutus on tämänhetkisen arvion mukaan noin 57 miljoonaa euroa. Arvion luvut ovat erittäin herkkiä parametrien muutoksille ja lopullinen tulosvaikutus varmistuu siirtohetkellä. Siirron toteutuessa tulosvaikutus kirjataan OP Ryhmän henkilöstökulujen vähennykseksi 31.12.2020. Siirrolla ei ole vakavaraisuusvaikutusta.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvisti 30.10.2019 OP Ryhmän pitkän aikavälin strategiset tavoitteet. Tavoitteet ovat olleet voimassa 1.1.2020 alkaen.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet	30.6.2020	31.12.2019	Tavoite 2025
Oman pääoman tuotto (ROE ilman OP-bonusia), %	5,2	7,1	8,0
CET1-vakavaraisuus, %	17,7	19,5	väh. CET1-vakavaraisuusvaade + 4 %-yks.
Bränditason suosittelu, NPS (Net Promoter Score, henkilö- ja yritysasiakkaat)	24	26	30
Luottoluokitus	AA-/Aa3	AA-/Aa3	väh. tasolla AA-/Aa3

OP Osuuskunnan hallitus päätti 27.4.2020, että OP Ryhmän tavoite CET1-vakavaraisuudelle on vähintään CET1-vakavaraisuusvaade lisättynä neljällä prosenttiyksiköllä. Kesäkuun lopun vakavaraisuusvaateella laskettu CET1-tavoite oli 13,7 prosenttia.

OP Ryhmässä on käytössä strategiaprosessi, jossa strategiao muodostetaan, uudistetaan ja toteutetaan jatkuvasti.

Toimintaympäristöä ja toimintamallia arvioidaan systemaattisesti, jotta kyetään tekemään tarvittaessa uusia strategisia valintoja ja toteuttamaan ne.

OP Ryhmän strategiset painopisteet vuodelle 2020 ovat:

- Paras asiakaskokemus
- Enemmän hyötyä omistaja-asiakkaalle
- Erinomainen työntekijäkokemus
- Tuottojen kasvu kulujen kasvua nopeampaa
- Kehittäminen tuottamaan.

Vuosittain tarkennettavat painopisteet auttavat yhteisen vision saavuttamisessa: johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä Suomessa.

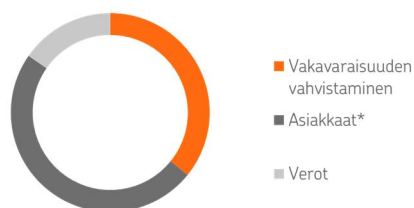
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen

OP Ryhmän perustehtävänä on edistää omistaja-asiakkaidensa ja toimintaympäristönsä kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. OP:n toiminta perustuu osuustoiminnallisiin arvoihin, vahvaan vakavaraisuuteen, osaavaan riskienhallintaan ja asiakkaiden kunnioittamiseen. Ryhmän arvot ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen.

Tuloksen käyttö

Osuustoiminnallisena yrityksenä OP Ryhmän tavoitteena ei ole voiton maksimointi omistajille vaan osuuskunnan omistaja-asiakkaiden tarvitsemien palvelujen tuottaminen mahdollisimman tehokkaasti. Yhteinen menestys käytetään omistaja-asiakkaiden hyväksi keskittämisenä ja muina taloudellisina etuina sekä palvelukyvyyn ylläpitona ja kehittämisenä.

Arvio OP Ryhmän katsauskauden tuloksen käytöstä, joka vahvistetaan tilikauden päättymisen jälkeen:

*) Asiakkaat = OP-bonukset, alennukset ja korot omistaja-asiakkaiden sijoituksille

OP Ryhmän perustehtävän menestyksekkäs toteuttaminen vaatii vahvaa vakavaraisuutta, jota edellyttävät myös kasvavat viranomaisvaatimukset. Liiketoiminnan tuloksesta merkittävä osa käytetään vakavaraisuuden kasvattamiseen. Se vaatii ryhmältä tehokkuutta ja tuloksenteokkyä myös jatkossa.

Merkittävä osa tuloksesta palautetaan omistaja-asiakkaalle OP-bonusina ja muina etuina ja alennuksina. Osuustoiminnallisen yrityksen perusperiaatteen mukaisesti hyöty jaetaan sen mukaan, kuinka paljon kukin jäsen osuuskunnan palveluita käyttää. Etukokonaisuuden muodostavat suhteessa asioinnin määrään

asioinnista kertyvät OP-bonukset sekä pankkipalveluista, vakuutuksista sekä säästämisen ja sijoittamisen palveluista annettavat edut ja alennukset. Lisäksi tiettyjä palvelukokonaisuuksia tarjotaan ainoastaan omistaja-asiakkaille. Omistaja-asiakkailta on myös mahdollisuus sijoittaa omaan osuuspankkiinsa Tuotto-osuuksien kautta. Tuotto-osuuksille maksetaan vuosittain korkoa pankkien voitonjakona.

Tuloksesta maksetuilla veroilla mitattuna OP Ryhmä on yksi Suomen suurimmista veronmaksajista. Maksamalla verot Suomeen OP on edistämässä koko Suomen menestystä.

Asiakkuudet ja asiakasedut

OP Ryhmän omistaja-asiakkaiden määrä oli katsauskauden lopussa 2,0 miljoonaa (2,0).

Osuuspankkien pankkiasiakkaita oli kesäkuun lopussa 3,6 miljoonaa (3,6). Henkilöasiakkaita oli 3,3 miljoonaa (3,3) ja yritysiasiakkaita 0,3 miljoonaa (0,3). Yrityspankilla oli kesäkuun lopussa 0,2 miljoonaa asiakasta (0,2).

Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä oli kesäkuun lopussa 1,2 miljoonaa (1,2).

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden sijoitukset osuuspankkien Tuotto- ja jäsenosuuksiin olivat kesäkuun lopussa yhteensä 3,1 miljardia euroa (3,2).

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden pankki-, vakuutus- ja varallisuudenhoitoasioinnista kertyy OP-bonuksia. Tammi-kesäkuussa kertyneiden uusien bonusten arvo oli yhteensä 129 miljoonaa euroa (129). Vastaavana aikana bonuksia käytettiin pankki- ja varallisuudenhoitopalveluihin yhteensä 60 miljoonaa euroa (57) ja vahinkovakuutus tuotteiden vakuutusmaksuihin 64 miljoonaa euroa (61).

Omistaja-asiakkaat hyötyivät vähittäispankkitoiminnan päivittäispalvelupaketin alennetusta hinnasta 14 miljoonaa euroa (16) katsauskaudella. Omistaja-asiakkaille annettiin 35 miljoonaa euroa (34) vahinkovakuutuksen keskittämisalennuksia. Lisäksi omistaja-asiakkaat ostivat, myivät ja vaihtoivat suurinta osaa rahastoista ilman erillisiä kuluja. Edun arvo oli 4 miljoonaa euroa (3).

Edellä mainitut OP-bonukset ja asiakasedut olivat yhteenlaskettuna 182 miljoonaa euroa (182) eli 38,8 prosenttia (31,5) OP Ryhmän tuloksesta ennen veroja ja myönnettyjä etuja.

Katsauskaudella kertyneen Tuotto-osuuksille maksettavan koron arvioidaan olevan yhteensä 47 miljoonaa euroa (48). Tuotto-osuuksien tuottotavoite vuodelle 2020 on 3,25 prosentin korko (3,25).

Yritysvastuu

Vastuullisuus on tiivis osa OP Ryhmän liiketoimintaa ja strategiaa. OP Ryhmän tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä toimialallaan. OP Ryhmän vastuullisuusohjelma rakentuu neljän teeman ympärille: vahvistamme suomalaisten taloustaitoja, edistämme kestävästä taloudesta, tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä ja käytämme tietopääomaamme vastuullisesti.

OP on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta ihmisoikeuksista, työelämän oikeuksista, ympäristöperiaatteista ja korruption torjunnasta. OP on vuodesta 2009 lähtien sitoutunut noudattamaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita. Vuoden 2019 syyskuussa OP Ryhmä allekirjoitti perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman Finance Initiative (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet.

Monimuotoisuuden edistämiseksi OP Ryhmän tavoitteena on, että molempien sukupuolien osuus määrätellyissä johtajatehtävissä on vähintään 40 prosenttia. Kesäkuun lopussa naisten osuus oli 27 prosenttia (26).

Huhti-kesäkuun keskeiset tapahtumat

OP Finnfund Global Impact Fund I -vaikuttavuusrahasto keräsi ensimmäisellä varainhankintakerroksella 76 miljoonaa euroa. Suomen ensimmäinen kehittyville markkinoille sijoittava vaikuttavuusrahasto tavoittelee tuoton ohella mitattavia kestävä kehityksen vaikutuksia. Rahaston sijoituskohteiksi otetaan vain hankkeita, joilla on riskiä vastaavien tuotto-odotusten lisäksi mitattava vaikutus kestävään kehitykseen. Rahasto tekee ensimmäiset sijoitukset kesän aikana.

Kesäkuussa OP:n Vallilan toimitiloissa siirryttiin päästöttömään kaukolämpöön. Muutos mahdollistaa noin 4,6 prosentin päästövähennyksen OP Ryhmän omien päästöjen osalta.

OP julkaisi kesäkuussa kansainvälisen ilmastonmuutosaloitteen TCFD:n (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) mukaisen katsauksen sijoitusten ilmastonmuutosriskeistä ja mahdollisuuksista. Raportin mukaan OP:n rahastojen hiili-intensiteetti on laskenut kahdessa vuodessa keskimäärin 6 prosenttia. OP Varainhoito liittyi kansainvälisen ilmastonmuutosaloitteen TCFD:n tukijaksi vuonna 2019.

OP:n vuosittaisen Kesäduuni OP:n piikkiin -kampanjan kautta tarjottiin vuonna 2020 mahdollisuus 2 100 nuoren kesätyöpaikkaan kolmannella sektorilla. Koronavirustilanteen vuoksi kaikkien kesätöiden toteutuminen ei ole ollut mahdollista. Tämän puolivuosisikatsauksen julkaisuun mennessä toteutuneita kesätyöpaikkoja oli yli 1 800, ja osuuspankit ympäri Suomen lahjoittivat yhteensä yli 730 000 euroa yleishyödyllisille yhdistyksille 15–17-vuotiaiden nuorten työllistämiseksi.

Pohjola Vakuutus lahjoittaa 9 600 lounasta vähävaraisille perheille Lounas joka pöytään -kampanjassa, joka käynnistyi kesäkuussa. Tavoitteena on auttaa vähävaraisia perheitä ja tukea ravintolayrittäjiä. Kampanja toteutetaan yhdessä Hope ry:n kanssa.

Monikanavaiset palvelut

OP Ryhmän monikanavainen palveluverkosto koostuu konttori-, verkko-, mobiili- ja puhelinpalveluista. OP-mobiili on asiakkaiden päivittäisasiain pääkanava, jolla on 1,1 miljoonaa aktiivista käyttäjää. Henkilökohtaista asiakaspalvelua tarjotaan sekä konttoreissa että digitaalisesti. Ryhmän tavoitteena on tarjota toimialan paras monikanavainen asiakaskokemus luomalla jatkuvia ja merkityksellisiä kohtaamisia kaikissa kanavissa.

Koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa OP Ryhmä on keskittänyt suurimman osan palveluistaan digitaalisiin kanaviin. Maaliskuussa OP perusti oman puhelinpalvelun erityistukea

tarvitseville ja heidän läheisilleen. Poikkeustilanne on vauhdittanut erityisesti ikäihmisten siirtymistä digitaalisiin kanaviin.

Mobiili- ja verkkopalvelut, milj. kirjautumista	1–6/2020	1–6/2019	Muutos, %
OP-mobiili	191,2	141,1	35,5 %
OP-yrittäjä mobiili	7,1	4,5	56,5 %
Pivo	21,5	24,3	-11,3 %
Op.fi	38,7	54,5	-29,0 %
	30.6.2020	31.12.2019	Muutos, %
Siirto-maksu, rekisteröityneet asiakkaat (OP)	791 191	666 321	18,7 %

Mobiilivain-tunnistustavan käyttö laajeni tammikuussa op.fi-palveluun ja maaliskuussa verkkomaksamiseen ja muihin verkkopalveluihin, kuten OmaVeron ja Kelaan. Mobiilivainmella oli kesäkuussa yli 1,1 miljoonaa aktiivista käyttäjää, ja sillä tehdään jo yli 70 prosenttia tunnistautumisista.

Siirto-mobiilimaksut ovat toimineet kaikkien pankkien välillä huhtikuusta lähtien. Kesäkuussa kaikkien rekisteröityneiden käyttäjien määrä nousi yli miljoonaan. OP ja Nordea jatkavat Siirto-järjestelmän kehittämistä yhteistyössä. OP:n sovelluksista Siirto-maksuja voi tehdä sekä OP-mobiilissa että Pivossa.

OP avasi kesäkuussa uuden OP Monipankkipalvelun, jossa eri pankeissa olevien tilien tiedot näkyvät samassa kanavassa. OP:n asiakkaat voivat ottaa palvelun käyttöön op.fi-verkkopalvelussa ja OP-mobiilissa.

Mobiili- ja verkkoasioinnin kasvusta huolimatta OP Ryhmällä on edelleen maan kattavin konttoriverkosto, johon kuuluu 350 toimipaikkaa (352) ympäri maata. Oman konttoriverkoston toimintaa tukee lisäksi laaja asiamies- ja kumppanuuksverkosto, jonka merkitys on erityisen suuri vahinkovakuutusten myynnissä.

OP Ryhmä on laajasti läsnä yleisimmissä sosiaalisen median kanavissa, joissa sillä on yhteensä noin 550 000 seuraajaa (480 000). OP Ryhmän valtakunnallisten some-tilien lisäksi monilla osuuspankeilla on omat Facebook-sivut, joilla ne jakavat paikallisille asiakkaille suunnattuja julkaisuja.

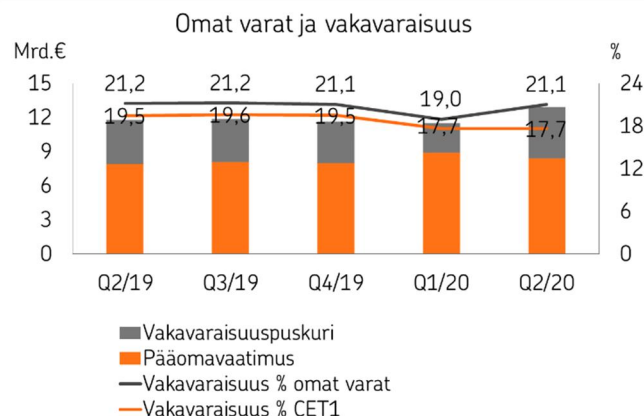
Vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP Ryhmän omat varat ylittivät laissa määritellyn vähimmäismäärän 3,9 miljardilla eurolla (3,2). Pankkitoiminnan pääomavaatimus laski 13,8 prosenttiin (14,5) riskipainotetuista eristä laskettuna. Toissijaiseen pääomaan (T2) luettavia lainoja laskettiin liikkeeseen 1,3 miljardia euroa toisen vuosineljänneksen aikana. Ryhmän omien varojen määrä suhteessa vähimmäispääomavaatimukseen oli 144 prosenttia (138). Pankkitoiminnan lisäpääomavaatimusten ja vakuutusyhtiöiden pääomavaatimusten seurauksena Rava-vakavaraisuuden minimitaso 100 prosenttia kuvaa tasoa, jonka puitteissa ryhmittymä voi toimia ilman puskurien alituksesta seuraavia viranomaisveloitteita.

Luottolaitosvakavaraisuus

OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus oli 17,7 prosenttia (19,5). Suhdeluvun laskuun vaikuttivat luottokannan kasvu ja uuden maksukyvyttömyyden määritelmän aiheuttama riskipainojen nousu.

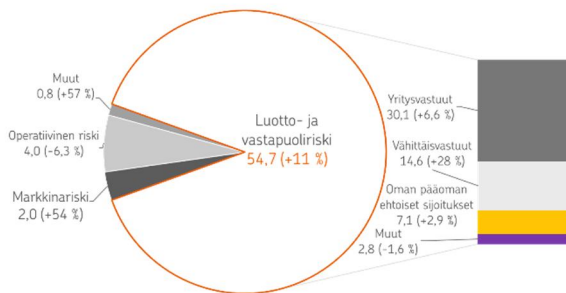
OP Ryhmän luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteiseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus, 1 prosentin O-SII-lisäpääomavaatimus ja EKP:n P2R-vaatimus nostavat käytännössä alarajan vakavaraisuussuhteelle 13,8 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 9,7 prosenttiin.

OP Ryhmän luottolaitostoiminnan ydinpääoma oli 10,8 miljardia euroa (10,8). Ydinpääomaan vaikutti positiivisesti pankkitoiminnan tulos ja negatiivisesti riskiparametrien kasvusta johtuva odotetun tappion (EL) kasvu. Tuotto-osuuksien määrä ydinpääomissa oli 2,9 miljardia euroa (2,9).

Kokonaisriski oli 61,4 miljardia euroa (55,5) eli 11 prosenttia suurempi kuin vuoden 2019 lopussa. EKP:n asettama vähittäisvastuiden riskipainoaraja laski 0,2 miljardiin euroon. Vähittäis- ja yritysvastuiden keskimääräiset riskipainot nousivat uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönottoon liittyen EKP:n asettamien riskipainokertoimien seurauksena. Erityisesti yritys vastuissa luottokanta kasvoi. Koronan vaikutuksiin varautumiseksi tehtiin ylimääräinen 0,6 miljardin euron riskipainotettujen erien lisäys.

Kokonaisriski 30.6.2020
yhteensä 61,4 mrd.€
(muutos vuoden alusta 10,8 %)

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina erinä EKP:n luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin sisältyy ryhmän sisäisiä vakuutusyhtiömistuksia riskipainotettuina erinä 6,8 miljardia euroa (6,4). Vakuutusyhtiösijoitusten riskipainotetut erät nousivat uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönottoon liittyen EKP:n asettamien riskipainokertoimien seurauksena.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti kesäkuussa 2020 edelleen olla asettamatta pankeille syklisyyttä vähentävää lisäpääomavaatimusta. Huhtikuussa Finanssivalvonta päätti laskea OP Ryhmän O-SII-lisäpääomavaatimuksen 1 prosenttiin ja järjestelmäriskipuskurin 0 prosenttiin liittyen koronakriisiin. Puskurivaatimusten alennus tuli voimaan toisesta vuosineljänneksestä alkaen. Asuntolainoille asetettu 15 prosentin riskipainoaraja on voimassa vuoden 2020 loppuun asti. Asuntoluottojen riskipainojen nousua Finanssivalvonnan asettamalla riskipainoarajalla ei ole olennaista vaikutusta vakavaraisuuteen.

Tulevassa EU-tason sääntelyssä on mukana velkaantumisasastetta kuvaava vaatimus eli vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio). OP Ryhmän pankkitoiminnan vähimmäisomavaraisuusaste on nykytulkintojen mukaan arviolta 7,5 prosenttia (8,3) katsauskauden lopun luvuilla laskettuna. Säännösluonnosten mukainen minimitaso on 3 prosenttia.

OP Ryhmän näkemyksen mukaan merkittävimmät luottolaitosvakavaraisuuteen vaikuttavat avoimet sääntely- ja valvontaympäristön muutokset ovat EKP:n sisäisten mallien (IRBA) läpikäynnistä (TRIM) mahdollisesti aiheutuvat valvojan asettamat velvoitteet sekä EU:n vakavaraisuusasetuksen päivityksestä (CRR2) aiheutuvat muutokset. EKP:n sisäisten mallien yritysvastuiden läpikäynnin arvioidaan heikentävän CET1-vakavaraisuutta noin 0,6 prosenttiyksikköä. Vaikutuksiin odotetaan tarkennusta vuoden 2020 toisen vuosipuoliskon aikana. CRR2-muutosten arvioidaan heikentävän CET1-vakavaraisuutta noin 0,5 prosenttiyksikköä vuoden 2021 aikana.

OP Ryhmä on aloittanut keskustelut EKP:n kanssa IRBA:n soveltamisen laajuuden uudelleenarvioinnista. Tämänhetkisen arvion mukaan IRBA-laajuuden muutos heikentäisi CET1-vakavaraisuutta noin 1,1 prosenttiyksikköä vuoden 2020 aikana. Lopullinen vaikutus ja sen aikataulu tarkentuvat valvojan kanssa

käytävien keskustelujen ja IRBA-laajuuden muutokseen liittyvän lupaprosessin myötä.

OP Yhteenliittymän vakavaraisuusraportti vuoden 2020 toiselta vuosineljännekseltä julkaistaan viikolla 31.

Vakuutus

Vahinkovakuutusyhtiön vakavaraisuus oli hyvällä tasolla ja henkivakuutusyhtiön vakavaraisuus oli vahva. Omia varoja pienensi sijoitusten arvonlasku. Toisaalta diskonttokoron nousu pienensi vakuutusvelkaa ja kasvatti osaltaan omia varoja.

	Vahinkovakuutus		Henkivakuutus	
	30.6. 2020	31.12. 2019	30.6. 2020	31.12. 2019
Omat varat, milj. €*	989	1 008	1 308	1 423
Pääomavaade, milj. €*	712	699	698	687
Solvenssisuhde, %*	139	144	188	207
Solvenssisuhde, % (ilman siirtymäsäännöstä)	139	144	152	170

*siirtymäsäännökset huomioiden

EKP:n valvonta

OP Ryhmä on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa. OP Ryhmä sai 2.2.2017 EKP:n päätöksen asettaa OP Ryhmän vähittäisvastuille riskipainolattiat. EKP:n asettama relevantti vähittäisvastuiden riskipainoaraja on 32,7 prosenttia muille kuin kiinteistövakuudellisille henkilöasiakkaiden vastuille.

OP Ryhmä sai 25.4.2019 EKP:n päätöksen kiinteistövakuudellisten vähittäisvastuiden riskipainojen korotuksista osana sisäisten mallien läpikäyntiä (TRIM). Korotukset ovat voimassa toistaiseksi, kunnes päätöksessä esitetyt laadulliset vaatimukset on täytetty.

OP Ryhmä sai 19.2.2020 EKP:n päätöksen maksukyvyttömyyden määritelmän muutoksesta, jossa yritys- ja vähittäisvastuille asetettiin riskipainokertoimet. Riskipainokertoimet ovat voimassa, kunnes päätöksessä esitetyt laadulliset vaatimukset on täytetty.

EKP on asettanut OP Ryhmälle valvojan arviointiin (SREP) perustuvan pääomavaatimuksen. EKP:n asettama lisäpääomavaatimus (P2R) on 2,25 prosenttia (2,0) 1.1.2020 alkaen.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevan sääntelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). OP Ryhmän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen (MREL) vaatimukseksi on asetettu 14,1 miljardia euroa eli 27 prosenttia vuoden 2018 lopun kokonaisriskin määrästä. OP Ryhmän tavoitteena on kattaa MREL-vaatimus omilla varoilla ja muilla huonomman etuoikeuden veloilla. OP Ryhmän MREL-suhdeluku oli arviolta 43 prosenttia katsauskauden lopussa. SRB on

vahvistanut OP Ryhmän kriisinratkaisustrategian, jossa kriisinratkaisutoimet kohdistettaisiin Single Point of Entryä toimivaan OP Yrityspankkiin.

Riskiasema

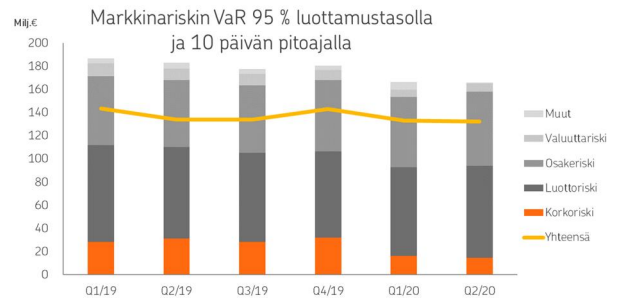
OP Ryhmän strategia perustuu maltilliseen riskinottoon, vahaan vakavaraisuuteen ja toiminnan vastuullisuuteen. OP Ryhmä lähti vuoteen 2020 vahvalla riskinkantokyvyllä vakavaraisuuden, pääomapuskureiden ja likviditeetin ollessa riittävät.

Vuoden 2020 alussa voimakkaasti levinnyt koronaviruspandemia vaikutti maailmanlaajuisesti yhteiskuntien toimintaan, mikä heijastui edelleen talouskehitykseen ja finanssisektorin toimintaedellytyksiin myös Suomessa. OP Ryhmän liiketoiminta kattaa laajasti finanssisektorin eri osa-alueet, joten koronaviruspandemian suorat ja epäsuorat vaikutukset OP Ryhmän liiketoimintaan ovat moninaiset ja voivat realisoituessaan heikentää pääomitusasemaa ja häiritä päivittäisten toimintojen jatkuvuutta.

Koronaviruspandemia vaikuttaa OP Ryhmään kolmea kautta. Asiakkaiden menestys vaikuttaa OP Ryhmän tilivaroihin sekä luottoriski- ja vakuutusriskiasemaan. Kriisin myötä talletusvarojen määrä on noussut Koronapandemia on heikentänyt asiakkaiden velanhoitokykyä. Henkilökunnan terveystilanne ja tarve suojautua pandemialta voivat vaarantaa operatiivisten liiketoimintaprosessien jatkuvuuden. OP Ryhmän operatiivisen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi tehdyt toimenpiteet ovat turvanneet häiriöttömän toiminnan. Kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla toimivien sijoittajien näkemys markkinoista ja OP Ryhmästä voi vaikuttaa markkinaehtoisien rahoituksen saatavuuteen. Likviditeetti on kyetty säilyttämään vahvana ja pitkäaikaisen varainhankinnan transaktiot on kyetty toteuttamaan markkinoilla onnistuneesti. Kaiken kaikkiaan ryhmän likviditeetti ja pääomat riittävät turvaamaan toiminnan jatkuvuuden.

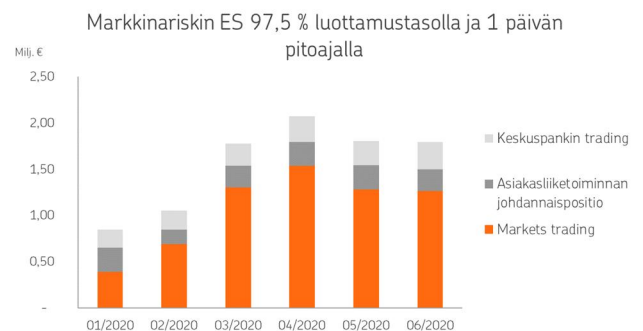
OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on hyvä. Koronakriisi on heijastunut yleisesti myös pankkien tukkuvarainhankinnan hintaan ja saatavuuteen. Katsauskauden aikana OP Ryhmä laski liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 5,9 miljardin euron edestä (2,5). Talletusten osuus luottokannasta on säilynyt vakaana katsauskauden ajan.

OP Ryhmän pitkäaikaisten sijoitusten markkinariskitaso pysyi edelleen maltillisena. Omaisuuslajijakaumaan ei tehty merkittäviä muutoksia katsauskaudella. OP Ryhmän markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopulla 133 miljoonaa euroa (143). VaR-tunnusluku sisältää vakuutusyhteisöjen kokonaistaseet, likviditeettireservin ja pankkitoiminnan pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainasijoitukset. Vakuutusyhtiöiden kokonaistaseet sisältävät sijoitukset, vakuutusvelan ja vakuutusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset. Vuoden 2020 luvut eivät enää sisällä trading-toiminnan riskiä eikä sisäisen pankin korkoriskipositiota.

Trading-toiminnan riskiä mitataan vuoden 2020 alusta alkaen expected shortfall -mittareilla. Expected shortfall (ES) on VaR-mittarin kaltainen riskiluku, mutta sen sijaan että valittaisiin tulosjakaumasta luottamustason ulkopuolelle jäävistä tappiosta pienin, lasketaan ES:ssä koko hännän odotusarvo eli odotettu yhden päivän tappio annetulla luottamustasolla.

Trading-toiminnan markkinariski palautui huhtikuun kasvun jälkeen ensimmäisen vuosineljänneksen lopun tasolle.

Operatiivisten riskien tason arvioidaan olevan tavoitteen mukaisesti maltillisella tasolla. Toteutuneista operatiivisista riskeistä aiheutui katsauskaudella 5 miljoonan euron (11) bruttotappiot. Operatiivisten riskien näkökulmasta koronapandemian vaikutukset OP Ryhmään olivat katsauskaudella lieviä ja kohdistuivat pääasiassa osuuspankkeihin.

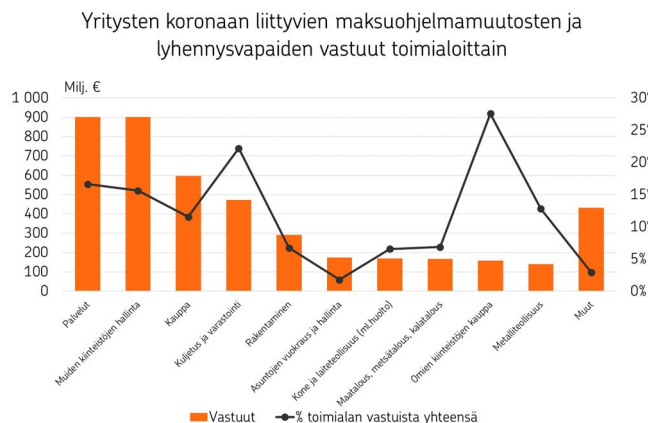
Vähittäispankki ja Yrityspankki

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariski.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema on toistaiseksi säilynyt vakaana ja riskitasoltaan maltillisena, mutta koronapandemia heikentää pankkitoiminnan luottoriskiasemaa vuonna 2020. Katsauskauden aikana seuraukset ovat näkyneet lähinnä lyhennysvapaiden kysynnän ja saamisten arvonalentumisten kasvuna.

Koronakriisin johdosta maaliskesäkuun aikana lyhennysvapaita ja maksuohjelmamuutoksia myönnettiin yhteensä 11,1 miljardin euron asiakasvastuisiin, joista 60 prosenttia kohdistui henkilöasiakkaiden vastuisiin. 76 prosenttia henkilöasiakkaille myönnettyistä lyhennysvapaita kohdistui OP Ryhmän henkilöasiakkaiden 16-portaisessa luottoluokittelujärjestelmässä kuuteen parhaimpaan luottoluokkaan ja 4 prosenttia kohdistui kolmeen heikoimpaan luottoluokkaan. Yritysassiakkaiden vastuista, joihin myönnettiin maksuohjelmanmuutos tai lyhennysvapaa, 35 prosenttia kohdistui OP Ryhmän yritysasiakkaiden 20-portaisessa luottoluokittelujärjestelmässä seitsemään

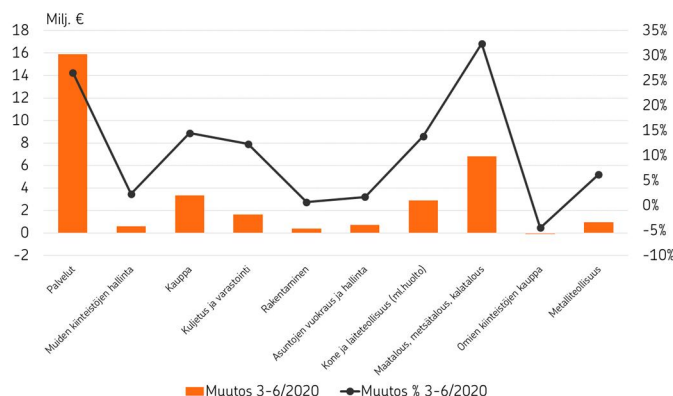
parhaimpaan luottoluokkaan ja 5 prosenttia kohdistui kolmeen heikoimpaan luottoluottoluokkaan.

Taulukossa esitetään pääosin koronaviruksesta johtuneiden yritysten maksuohjelmamuutosten ja lyhennysvapaiden kohdistuminen toimialoittain maaliskesäkuussa vastuisiin.

Yritysvastuiden lyhennysvapaista ja maksuohjelmanmuutoksista 21 prosenttia kohdistui palveluiden toimialaan (mm. hotellit, ravintolat ja matkailuala), 20 prosenttia kiinteistöjen hallinta - toimialaan sekä 14 prosenttia kaupan toimialaan.

Odotettavissa olevat luottotappiot 3-6/2020

Taulukossa esitetään pääosin koronaviruksesta johtuneet odotettavissa olevien luottotappioiden lisäykset toimialoittain maaliskesäkuussa.

Maaliskesäkuun merkittävimmät odotettavissa olevat luottotappiot kirjattiin palveluiden, maa-, metsä- ja kalatalouden sekä kaupan toimialojen yritysten vastuista.

Odotettavissa olevien luottotappioiden jakautuminen toimialoittain esitetään OP Yhteinliittymän vakavaraisuusraportissa 30.6.2020.

Lainanhoitajoustop ja järjestämättömät saamiset

	Terveet lainanhoitajoustop (brutto)		Järjestämättömät saamiset (brutto)		Ongelmasaamiset (brutto)		Tappiota koskeva vähennysrä		Ongelmasaamiset (netto)	
	30.6.2020	31.12.2019	30.6.2020	31.12.2019	30.6.2020	31.12.2019	30.6.2020	31.12.2019	30.6.2020	31.12.2019
Yli 90 pv erääntyneet saamiset, mrd. €			0,71	0,64	0,71	0,64	0,26	0,25	0,45	0,39
Todennäköisesti maksamatta jäävät saamiset, mrd. €			0,76	0,51	0,76	0,51	0,20	0,15	0,56	0,36
Lainanhoitajoustoposaamiset, mrd. €	2,84	2,03	0,68	0,34	3,54	2,38	0,11	0,05	3,43	2,33
Yhteensä, mrd. €	2,84	2,03	2,15	1,48	5,01	3,52	0,57	0,45	4,44	3,07

OP Ryhmässä otettiin maaliskuussa 2020 käyttöön uusi maksukyvyttömyyden määritelmä, joka kasvatti maksukyvyttömyiden sopimusten määrää. Asiakkaat ovat hakeneet koronaviruksesta johtosta aktiivisesti luottoihin lyhennysvapaita ja maksuohjelmamuutoksia, ja katsauskaudella lainanhoitajoustoposaamisten määrä kasvoi.

Tunnuslukuja	OP Ryhmä		Vähittäispankki		Yrityspankki	
	30.6.2020	31.12.2019	30.6.2020	31.12.2019	30.6.2020	31.12.2019
Ongelmasaamiset luotto- ja takaukskannasta, %	4,5	3,2	5,7	4,1	1,7	0,9
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takaukskannasta, %	1,6	1,1	1,9	1,3	1,1	0,5
Terveet lainanhoitajoustoposaamiset luotto- ja takaukskannasta, %	2,9	2,1	3,8	2,8	0,6	0,4
Terveet lainanhoitajoustoposaamiset ongelmasaamisista, %	64,0	66,2	67,1	68,3	35,5	42,1
Tappiota koskeva vähennysrä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	13,7	15,7	8,0	8,6	44,9	59,3

Terveistä lainanhoitajoustoposaamisista on vähennetty niihin kohdistuvat odotettavissa olevat luottotappiot. Vertailuluvut on oikaistu.

Yhdenkään asiakkaan asiakasriski ei vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen ylittänyt kymmentä prosenttia omista varoista.

Vähittäispankin rahoitustaseen korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koronlaskun vaikutuksena 12 kuukauden korkokatteeseen oli kesäkuun lopussa -55 miljoonaa euroa (-46). Korkotuloriski lasketaan yhden vuoden aikaperiodille jakamalla kolmen seuraavan vuoden korkotuloriskin summa kolmella.

OP Ryhmässä hallinnoitavien talletussuojan piiriin kuuluvien talletusten yhteismäärä kesäkuun lopussa oli 40,1 miljardia euroa (38,0). Talletussuojarahastosta korvataan enintään 100 000 euroa yhtä OP Ryhmän asiakasta kohden.

Vakuutus

Vahinkovakuutus

Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkemuoitoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän odotteen ennakoitua nopeampi kasvu, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotasoa sekä vakuutusvelan diskonttokoron ja markkinakorkojen välinen ero.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi eläkemuoitoista vakuutusvelkaa 47 miljoonaa euroa (48). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 28 miljoonaa euroa (26).

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vahinkovakuutuksen merkittävin markkinariski on markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus. Vakuutusvelan arvostamisessa käytettävän korkotason muutosten aiheuttamaa tulosvaihtelua vaimennetaan johdannaisopimuksilla.

Sijoitusten markkinariskitaso pysyi edelleen maltillisena. Omaisuuslajijakaumaan ei tehty merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Muutokset joukkovelkakirjalainasalkussa ja osakkeiden hinnoissa nostivat riskitasoa. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopulla 63 miljoonaa euroa (54). Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkojohdannaisilla.

Henkivakuutus

Henkivakuutuksen keskeisimmät riskit ovat henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden markkinariskit, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotasoa, vakuutettujen eliniänodotteen ennakoitua nopeampi kasvu sekä asiakaskäyttötymisen muutoksista syntyvät raukeamis- ja takaisinostoriskit.

Eliniänodotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi vakuutusvelkaa 26 miljoonaa euroa (26). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 30 miljoonaa euroa (31).

Suomi-yhtiöstä siirtyneiden eriytettyjen vakuutuskaantojen sijoitusriskejä ja asiakaskäyttötymisen muutokseen liittyviä riskejä on puskuroitu. Puskuri riittää kattamaan merkittävään negatiivisen sijoitusomaisuuden tuoton eriytetyille kannoille,

minkä jälkeen OP Ryhmä kantaa kantojen riskit. Puskurit olivat yhteensä 272 miljoonaa euroa (327) katsauskauden lopussa.

Sijoitusten markkinariskitaso pysyi edelleen maltillisena. Omaisuuslajijakaumaan ei tehty merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Muutokset joukkovelkakirjalainasalkussa nostivat riskitasoa maltillisesti. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopulla 63 miljoonaa euroa (58). Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkojohdannaisilla.

Muu toiminta

Muun toiminnan keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Merkittävin markkinariskitekijä on luottoriskimarginaalien muutosten vaikutus likviditeettireserviin sisältyvien saamistodistusten arvoon.

Likviditeettireservin saamistodistusten markkinariski (VaR 95 %) pysyi vakaana katsauskaudella. Omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistressiskenaariota osalta.

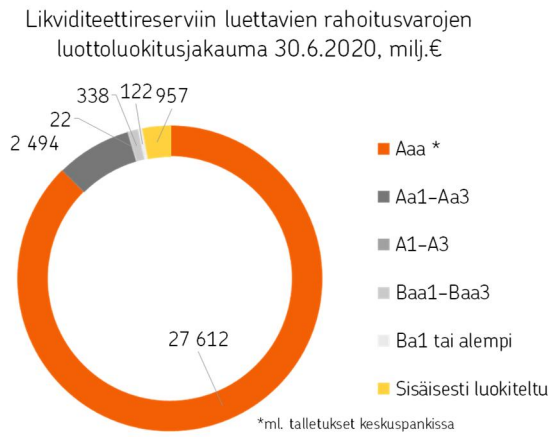
OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Säätelyn mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 180 prosenttia (138) katsauskauden lopussa.

OP Ryhmän pitkäaikaisen rahoituksen riittävyttä seurataan muun muassa rakenteellista rahoitusriskiä mittaavalla NSFR-suhdeluvulla. Säätelyssä NSFR-suhdeluvulle ei ole vielä asetettu vähimmäisvaatimusta. OP Ryhmän NSFR-suhdeluku oli 113 prosenttia (111) toukokuun lopussa.

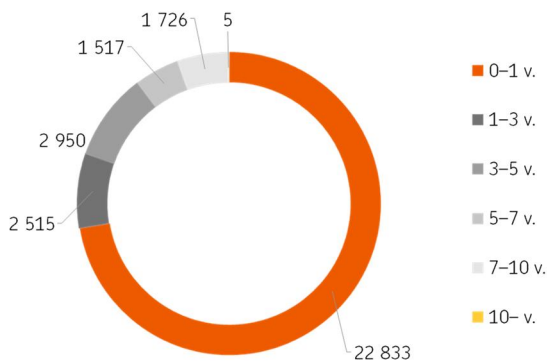
Likviditeettireservi

Mrd. €	30.6.2020	31.12.2019	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	21,8	11,9	83,5
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	8,3	11,1	-25,1
Vakuuskelpoiset yritysluotot	-	0,0	-
Yhteensä	30,2	23,0	30,9
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	1,4	2,0	-30,2
Likviditeettireservi markkina-arvoin	31,5	25,0	26,1
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,6	-0,8	-33,3
Likviditeettireservi vakuusarvoin	31,0	24,2	28,2

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia ja arvopaperistettuja saamisia.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma 30.6.2020, milj.€

Luottoluokitukset

30.6.2020

Luokituslaitos	Lyhyt varain-hankinta	Näkymä	Pitkä varain-hankinta	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	-	AA-	Negatiivinen
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Global Ratings Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service (Nordics) AB:stä. OP Yrityspankin luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman.

Standard & Poor's muutti 19.5.2020 OP Yrityspankki Oyj:n pitkäaikaisen luottoluokituksen näkymän vakaasta negatiiviseksi Suomen pankkijärjestelmän tilaa kuvaavan BICRA-luokan (Banking Industry Country Risk Assessment) trendin muuttuttua vakaasta negatiiviseksi.

Muut OP Yrityspankki Oyj:n luottoluokitukset eivät muuttuneet katsauskaudella.

Segmenttien tulos

OP Ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Vähittäispankki (Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yritysassiakkaat), Yrityspankki (Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat) ja Vakuutus (Vakuutusasiakkaat). Liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta esitetään segmentissä "Muu toiminta". Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP Ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Vähittäispankki

- Tulos ennen veroja oli 28 miljoonaa euroa (94). Saamisten arvonalentumiset olivat 73 miljoonaa euroa vertailukautta suuremmat. Arvonalentumiset kasvoivat pääosin uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönoton sekä koronapandemian vaikutusten vuoksi.
- Tuotot kasvoivat 0,9 prosenttia 828 miljoonaan euroon. Korkokate kasvoi 0,6 prosenttia 460 miljoonaan euroon ja nettopalkkiotuotot laskivat 0,9 prosenttia 353 miljoonaan euroon.
- Kulut, 595 miljoonaa euroa, olivat vertailukauden tasolla. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 1,2 prosenttia pääosin ICT-kulujen ja volyymien kasvu myötä. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat pääosin korttiuidistuksen vaikutuksesta. Henkilöstökulut laskivat 3,1 prosenttia.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 3,2 prosenttia ja talletuskanta 6,2 prosenttia.
- Saamisten arvonalentumisten määrä oli 99 miljoonaa euroa (26). Järjestämättömät saamiset olivat 1,9 prosenttia (1,3) luotto- ja takauskannasta.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat asiakaskokemuksen parantamiseen (mm. Mobiiliavaimen laaja käyttöönotto), asiakaspalveluiden prosesseihin ja korttiuidistukseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–6/2020	1–6/2019	Muutos, %	1–12/2019
Korkokate	460	457	0,6	922
Nettopalkkiotuotot	353	356	-0,9	708
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1	-14	-	-17
Muut tuotot	14	21	-33,2	43
Tuotot yhteensä	828	820	0,9	1 657
Henkilöstökulut	215	222	-3,1	426
Poistot ja arvonalentumiset	26	23	14,6	55
Liiketoiminnan muut kulut	353	349	1,2	692
Kulut yhteensä	595	594	0,1	1 172
Saamisten arvonalentumiset	-99	-26	-	-36
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-106	-107	-	-214
Tulos ennen veroja	28	94	-69,8	235
Kulu–tuotto–suhde, %	71,8	72,4	-0,6*	70,7
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	1,9	1,4	0,5*	1,3
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,28	0,08	0,05*	0,05
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,05	0,19	-0,14*	0,24
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,26	0,41	-0,39*	0,45
Milj. €				
Nostetut asuntoluotot	3 409	3 759	-9,3	7 799
Nostetut yritysluotot	1 312	1 438	-8,8	2 729
Välitetyt asunto- ja kiinteistökaupat, kpl	5 175	5 552	-6,8	12 139
Mrd. €	30.6.2020	30.6.2019	Muutos, %	31.12.2019
Luottokanta				
Asuntoluotot	39,8	39,1	1,8	39,6
Yritysluotot	8,4	7,8	7,1	8,1
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	20,8	19,9	4,4	20,4
Luottokanta yhteensä	69,0	66,8	3,2	68,1
Takauskanta	0,9	0,7	27,0	0,8
Talletukset				
Käyttö- ja maksuliiketalletukset	38,3	35,3	8,5	35,4
Sijoitustalletukset	19,1	18,8	1,8	19,0
Talletukset yhteensä	57,4	54,0	6,2	54,4

*Suhdeluvun muutos

OP Ryhmän Vähittäispankki-segmentti muodostuu henkilö- ja pk-yrittäjäasiakkaiden pankkitoiminnasta ja varallisuudenhoidosta osuuspankeissa sekä keskusyhteisökonsernissa.

Luottokanta kasvoi vuodessa 3,2 prosenttia 69 miljardiin euroon. Uusia asuntoluottoja nostettiin katsauskaudella 9,3 prosenttia vertailukautta vähemmän. Asuntoluottokanta kasvoi vuodessa 1,8 prosenttia 39,8 miljardiin euroon. Yritysluottokanta kasvoi vuodessa 7,1 prosenttia 8,4 miljardiin euroon.

Luottokannan kasvuun vaikuttivat uusien lainojen kysynnän lisäksi myönnetty lyhennysvapaat. Maaliskuun lopulla luottojen lyhennysvapaahakemusten määrä hetkellisesti kymmenkertaistui, kun kotitalouksille ja pk-yrityksille tarjottiin mahdollisuutta lyhennysvapaisiin, mikäli koronapandemia on vaikuttanut asiakkaiden luotonhoitokykyyn. Katsauskauden lopulla lyhennysvapaahakemusten määrä palautui samalle tasolle kuin ennen pandemiaa.

Asiakkaiden kiinnostus asuntoluottojen ja asuntoyhteisöluottojen suojaamiseen jatkui. Henkilöasiakkaiden asuntoluotoista oli katsauskauden lopussa korkosuojattu 26,2 prosenttia (24,5).

Talletuskanta kasvoi vuodessa 6,2 prosenttia 57,4 miljardiin euroon. Kasvu muodostui erityisesti käyttö- ja maksuliiketeleistä mutta myös sijoitustalutuksista kotitalouksien talletusten kasvaessa voimakkaimmin.

Koronaviruspandemian aiheuttama talouskriisi näkyi myös asuntokauppojen määrien vähenemisenä huhti–toukokuussa. Kesäkuussa kauppojen määrät olivat jo viime vuoteen vastaavaan ajankohtaan nähden kasvussa, kun patoutunut kysyntä purkautui. OP Kodin välittämien asunto- ja kiinteistökauppojen määrä pieneni katsauskaudella 6,8 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Kotitaloudet vähensivät kulutustaan maalisi–toukokuussa, mikä laski sekä käteisen käyttöä että korttimaksamista. Poikkeustilan rajoitusten purkautuessa ostovolyymit palasivat kesäkuussa kriisiä edeltäneelle tasolle.

Poikkeuksellinen koronapandemiatilanne sai asiakkaat ottamaan digiloikan pankkiasioinnissaan. Poikkeustilan aikana 85 prosenttia asuntolainahakemuksista tuli digitaalisista kanavista, lähes kaikki asuntolainaneuvottelut käytiin etänä, kaikki OP Kodin

asuntonäytöt pidettiin yksityisinä ja tarjoukset tehtiin sähköisesti. Lisäksi digitaalisen asuntokaupan alustalla (DIAS) tehtiin kauppvoja merkittävästi aiempaa vilkkaammin. Myös sijoitusrahastojen sähköinen myynti kasvoi vahvasti.

Katsauskaudella merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat asiakaskokemuksen parantamiseen (mm. Mobiiliavaimen laaja käyttöönotto), asiakaspalveluprosesseihin ja korttiuudistukseen. Kesäkuussa OP:n digitaalinen asuntolainapalvelu laajeni kaikkien saataville, eli myös muiden pankkien asiakkaat voivat saada automaattisen lainapäätöksen OP:sta. Lisäksi lanseerattiin asiakkaan taloudenhallintaa tukevia palveluja sekä OP Monipankkipalvelu.

Katsauskauden tulos

Vähittäispankin tulos ennen veroja oli 28 miljoonaa euroa (94). Korkokate kasvoi 0,6 prosenttia 460 miljoonaan euroon luottokannan kasvettua. Nettopalkkiotuotot laskivat 0,9 prosenttia 353 miljoonaan euroon. Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 1 miljoonaa euroa (-14). Tuotot kasvoivat yhteensä 0,9 prosenttia 828 miljoonaan euroon.

Kulut, 595 miljoonaa euroa, olivat vertailukauden tasolla. Henkilöstökulut laskivat 3,1 prosenttia 215 miljoonaan euroon henkilömäärän pienennyttyä vertailukaudesta. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 14,6 prosenttia 26 miljoonaan euroon pääosin korttiuudistuksen vaikutuksesta. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 1,2 prosenttia 353 miljoonaan euroon ICT-kulujen, liiketoiminnan volyymien ja EU:n vakausmaksun kasvun vaikutuksesta.

Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 99 miljoonaan euroon (26). Asiakkaat ovat aktiivisesti hakeneet luottoihin lyhennysvapaita ja maksuaikojen muutoksia koronakriisin johdosta, mikä yhdessä odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettävien makroekonomisten parametrien muutosten kanssa kasvatti odotettavissa olevia luottotappioita. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrää kasvatti myös maaliskuussa käyttöön otettu maksukyvyttömyyden uusi määrittely. Järjestämättömät saamiset olivat 1,9 prosenttia (1,3) luotto- ja takauskannasta.

Yrityspankki

- Tulos ennen veroja oli 103 miljoonaa euroa (139).
- Tuotot kasvoivat 9,7 prosenttia. Korkokate kasvoi 9,3 prosenttia ja nettopalkkiotuotot kasvoivat 15,5 prosenttia. Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 14,9 prosenttia. CVA-arvostus heikensi tulosta 21 miljoonaa euroa (-7).
- Kulut kasvoivat 158 miljoonaan euroon (146). Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 12,7 prosenttia ICT-kulujen ja vakaussmaksun kasvun johdosta.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 6,8 prosenttia 24,7 miljardiin euroon ja talletuskanta kasvoi 32,6 prosenttia 13,6 miljardiin euroon. Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat vuodessa 3,2 prosenttia.
- Saamisten arvonalentumisten määrä oli 68 miljoonaa euroa (14). Järjestämättömät saamiset olivat 1,1 prosenttia (0,5) luotto- ja takauskannasta.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat maksamisen, rahoituksen ja varainhoidon järjestelmien uudistamiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–6/2020	1–6/2019	Muutos, %	1–12/2019
Korkokate	202	185	9,3	383
Nettopalkkiotuotot	65	56	15,5	125
Sijoitustoiminnan nettotuotot	60	52	14,9	119
Muut tuotot	11	15	-26,0	27
Tuotot yhteensä	337	308	9,7	655
Henkilöstökulut	39	39	-0,6	76
Poistot ja arvonalentumiset	10	10	-6,8	20
Liiketoiminnan muut kulut	109	97	12,7	182
Kulut yhteensä	158	146	7,7	277
Saamisten arvonalentumiset	-68	-14	-	-51
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-9	-8	-	-16
Tulos ennen veroja	103	139	-25,9	311
Kulu–tuotto–suhde, %	46,7	47,6	0,8*	42,3
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	1,1	0,5	0,6*	0,5
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,49	0,11	0,38*	0,19
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,53	0,79	-0,26*	0,85
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,57	0,84	-0,27*	0,90
Mrd. €	30.6.2020	30.6.2019	Muutos, %	31.12.2019
Luottokanta				
Yritysluotot	15,0	14,0	7,1	14,5
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	9,7	9,2	5,9	9,2
Luottokanta yhteensä	24,7	23,2	6,8	23,7
Takauskanta	3,1	2,6	18,1	3,1
Talletukset	13,6	10,3	32,6	11,2
Hallinnoitavat varat (brutto)**				
Sijoitusrahastot	24,3	24,4	-0,3	25,6
Instituutioasiakkaat	23,3	22,2	5,0	24,4
Private Banking	10,0	9,2	8,4	9,9
Hallinnoitavat varat (brutto) yhteensä	57,6	55,8	3,2	59,9
Milj. €	1–6/2020	1–6/2019	Muutos, %	1–12/2019
Nettomyynti				
Private Banking -asiakkaat	116	3	-	49
Instituutioasiakkaat	-139	-144	3,8	-49
Nettomyynti yhteensä	-23	-141	83,7	1

*Suhdeluvun muutos

**Vertailukauden 1–12/2019 luvut on oikaistu vastaamaan päivitettyä laskentaa.

OP Ryhmän Yrityspankki-segmentti muodostuu yritys- ja instituutioasiakkaiden pankkitoiminnasta sekä varallisuushoidosta. Segmentti sisältää OP Yrityspankki Oyj:n pankkitoiminnan, OP Varainhoito Oy:n, OP-Rahastoyhtiö Oy:n ja OP Kiinteistösijoitus Oy:n.

Luottokanta kasvoi vuodessa 6,8 prosenttia 24,7 miljardiin euroon. Talletuskanta kasvoi vuodessa 32,6 prosenttia 13,6 miljardiin euroon. Pääomamarkkinatuotteiden kysyntä kasvoi vertailukaudesta.

Yrityspankin merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat maksamisen, rahoituksen ja varainhoidon järjestelmien uudistamiseen.

Varainhoidon katsauskauden nettomyynti parani vertailukaudesta ja oli -23 miljoonaa euroa (-141). Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat vuodessa 3,2 prosenttia 57,6 miljardiin euroon. Hallinnoitavat varat sisälsivät noin 11 miljardia euroa OP Ryhmään kuuluvien yritysten varoja (11).

OP-Rahastojen osuudenomistajien määrä kasvoi katsauskaudella bruttona noin 48 000:lla 898 000 osuudenomistajaan. OP-Rahastojen Morningstar-luokitus oli 3,06 (3,00).

Suomen ensimmäinen kehittyville markkinoille sijoittava vaikuttavuusrahasto, joka tavoittelee tuoton ohella mitattavia kestäväen kehityksen vaikutuksia, keräsi ensimmäisellä varainhankintakerroksella 76 miljoonaa euroa. OP Finnfund Global Impact Fund I -rahasto tavoittelee mitattavia myönteisiä vaikutuksia muun muassa ilmastonmuutokseen, ruokaturvaan, sukupuolten tasa-arvoon sekä rahoituksen saatavuuteen.

Katsauskaudella OP Kiinteistösijoitus ilmoitti tukevansa vuokralaisiaan joustoilla vuokranmaksussa, mikäli sen hoitamien liikekiinteistöjen vuokralaiset ajautuvat koronapandemian vuoksi taloudellisiin ongelmiin.

Koronaviruksen aiheuttama epävarmuus vaikutti Yrityspankkiin katsauskaudella luottokysynnän kasvuna ja pääomamarkkinoiden kautta. Hallinnoitavien varojen arvonmuutokset olivat negatiiviset ja luottoriskimarginaalit ja volatilitteetti kasvoivat varsinkin ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Toisaalta pääomamarkkinoilla kaupankäyntiaktiivisuus kasvoi. Koronaviruksen vaikutukset ja taloudellisen toimintaympäristön kehitys heijastuvat palveluiden kysyntään, sijoitusmarkkinoihin ja saamisten arvonalentumisten määrään kehitykseen.

Katsauskauden tulos

Yrityspankin tulos ennen veroja oli 103 miljoonaa euroa (139). Tuotot olivat 337 miljoonaa euroa (308) ja kulut 158 miljoonaa euroa (146). Kulu-tuotto-suhde vahvistui ja oli 46,7 prosenttia (47,6). Korkokate kasvoi 9,3 prosenttia 202 miljoonaan euroon pääosin luottokannan kasvun seurauksena. Myös luotonannon marginaalit nousivat.

Yrityspankin nettopalkkiotuotot olivat 65 miljoonaa euroa (56). Muiden nettopalkkiotuottojen kasvu johtuu pääosin OP Ryhmän sisäisten veloitusten laskusta.

Yrityspankki-segmentin nettopalkkiotuotot

Milj. €	1-6/2020	1-6/2019	Muutos, %
Rahastot	52	51	3,7
OmaisuuDENhoito	7	8	-5,7
Muut	7	-2	-
Yhteensä	65	56	15,5

Sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 14,9 prosenttia 60 miljoonaan euroon. CVA-arvostus heikensi tulosta 21 miljoonaa euroa (-7). Asiakaskaupankäynnin tuotot kasvoivat. Luottoriskimarginaalien kaventuminen kasvatti kaupankäyntivaraston arvostusta ensimmäiseen vuosineljänneksen verrattuna. Vertailukauden sijoitustoiminnan nettotuottoja laskivat 22 miljoonaa euroa johdannaisten arvostusmalleihin tehdyt muutokset.

Kulut kasvoivat 158 miljoonaan euroon (146). Henkilöstökulut olivat vertailukauden tasolla, 39 miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 12,7 prosenttia 109 miljoonaan euroon. ICT-kulujen kasvu oli 5 miljoonaa euroa ja EU:n vakausmaksun kasvu 3 miljoonaa euroa.

Saamisten arvonalentumiset olivat 68 miljoonaa euroa (14). Saamisten arvonalentumisia kasvatti maaliskuussa käyttöön otettu maksukyvyttömyyden uusi määritelmä. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettävien makroekonomisten parametrien muutokset kasvattivat myös saamisten arvonalentumisia. Järjestämättömät saamiset olivat 1,1 prosenttia (0,5) luotto- ja takauskannasta.

Vakuutus

- Tulos ennen veroja oli 130 miljoonaa euroa (192).
- Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 1,9 prosenttia ja korvauskulut laskivat 1,6 prosenttia.
- Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 34 miljoonaa euroa (111) väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien. Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoihin oli vahinkovakuutuksessa -60 miljoonaa euroa (51) ja henkivakuutuksessa -34 miljoonaa euroa (31).
- Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,3 prosenttia (92,5) ja operatiivinen riskisuhde 62,0 prosenttia (64,4). Operatiivinen toimintakulusuhde oli 27,3 prosenttia (28,2).
- Henkivakuutuksen sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt laskivat vuodenvaihteesta 5,3 prosenttia 10,3 miljardiin euroon.
- Kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten palveluiden kehittämiseen ja perusjärjestelmä uudistukseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–6/2020	1–6/2019	Muutos, %	1–12/2019
Vakuutusmaksutuotot	740	726	1,9	1 479
Korvauskulut	451	459	-1,6	1 077
Henkivakuutuksen riskiliikkeen kate	14	15	-8,5	29
Vakuutuskate	302	283	7,0	431
Henkivakuutuksen nettopalkkiotuotot	49	51	-3,9	135
Vahinkovakuutuksen nettopalkkiotuotot	-18	-23	-20,2	-49
Terveys ja hyvinvointi, nettopalkkiotuotot	3	4	-26,9	13
Nettopalkkiotuotot	34	33	4,4	99
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-54	178	-130,1	435
Muut nettotuotot	2	8	-75,2	4
Tuotot yhteensä	285	502	-43,2	969
Henkilöstökulut	71	70	1,9	133
Poistot ja arvonalentumiset	27	28	-2,9	71
Liiketoiminnan muut kulut	136	136	-0,1	269
Kulut yhteensä	234	234	0,1	473
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-9	-9	-	-19
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	88	-67	-	-104
Tulos ennen veroja	130	192	-32,4	373
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,88	1,31	0,43*	1,29
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,94	1,38	0,43*	1,36
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde (vv), %	89,3	92,5		92,7
Operatiivinen riskisuhde (vv), %	62,0	64,4		65,1
Operatiivinen toimintakulusuhde (w), %	27,3	28,2		27,7
Operatiivinen kulusuhde (hv), %	44,6	41,6		35,5

wv = vahinkovakuutus, hv = henkivakuutus

*Suhdeluvun muutos

OP Ryhmän Vakuutus-segmentti muodostuu vahinko- ja henkivakuutuksesta sekä terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnasta. Segmenttiin kuuluvat Pohjola Vakuutus Oy ja OP-Henkivakuutus Oy sekä Pohjola Sairaala Oy. A-Vakuutus Oy sulautui Pohjola Vakuutus Oy:öön 31.3.2020.

Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat sähköisten asiointi- ja ostopalvelujen kehittämiseen sekä vahinkovakuutuksen perusjärjestelmä uudistukseen.

Koronaviruspandemia lisäsi kevään aikana asiakkaiden yhteydenottoja ja ilmoitettuja vahinkoja matka- ja keskeytysvakuutuksissa. Useissa muissa vakuutuslajeissa vahinkomäärä laski yleisen toimeliaisuuden vähennyttä.

Pohjola Sairaala on lahjoittanut henkilökuntansa panosta terveydenhuollon tehtäviin, jotka ovat koronaviruksen aikana yhteiskunnallisesti kriittisiä. Pohjola Sairaalan henkilöt ovat auttaneet muun muassa tartuntaketjujen jäljittämässä.

Sijoitusmarkkinat ovat elpyneet maaliskuun romahduksen jälkeen. Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt, 10,3 miljardia euroa, olivat katsauskauden lopussa kuitenkin 5,3 prosenttia vuodenvaihdetta pienemmät. Sijoitussidonnaisten vakuutusten nettomyynti oli 73 miljoonaa euroa (-41). Henkivakuutuksen takaisinnotot pysyivät maltillisella tasolla.

Katsauskauden tulos

Tulos ennen veroja laski 130 miljoonaan euroon (192).
Vakuutuskaute parani 302 miljoonaan euroon (283).

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot

Milj. €	1–6/2020	1–6/2019	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	422	406	4,0
Yritysiasiakkaat	318	321	-0,8
Yhteensä	740	726	1,9

Korvauskulut laskivat 1,6 prosenttia 451 miljoonaan euroon. Tammi–kesäkuussa kirjattiin 52 uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa (41), joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 69 miljoonaa euroa (38). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Korvausmenoja kasvattivat erityisesti koronapandemiaan liittyvät matka- ja tapahtumakeskeytysvahinkojen korvaukset. Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutokset paransivat tulosta 10 miljoonaa euroa ja vertailukaudella heikensivät tulosta 1 miljoonaa euroa.

Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin, ilman diskonttokoron muutoksen vaikutusta, paransivat vakuusteknistä katetta 12 miljoonaa euroa (-1). Vahinkovakuutuksen operatiivinen riskisuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 62,0 prosenttia (64,4).

Nettopalkkiotuotot kasvoivat 4,4 prosenttia 34 miljoonaan euroon.

Kulut, 234 miljoonaa euroa, olivat vertailukauden tasolla. Vahinkovakuutuksen operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 27,3 prosenttia (28,2).

Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,3 prosenttia (92,5). Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä diskonttokoron muutosta.

Sijoitustoiminta

Tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1–6/2020	1–6/2019
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	33	70
Käypään arvoon tulosaikutteisesti	45	237
Jaksotettu hankintameno	-3	0
Henkivakuutuserät*	-109	-125
Diskonttauksen purkautuminen (vv)	-11	-14
Osakkuusyhtiöt	-9	11
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-54	178
Väliaikainen poikkeusmenettely	88	-67
Yhteensä	34	111

*Sisältää korkohyvitykset asiakkaiden vakuutussäästöille, korkotäydennysten muutokset ja muut vakuustekniset erät sekä sijoitussidonnaisten ja eriytettyjen taseiden sijoitusten käyvän arvon muutokset.

Tuotot sijoitustoiminnasta, väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien, olivat 34 miljoonaa euroa (111). Sijoitusten myyntivoitot olivat vahinkovakuutuksessa 11 miljoonaa euroa (27) ja henkivakuutuksessa 20 miljoonaa euroa (28).

Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkotäydennyksillä ja korkojohdannaisilla. Henkivakuutuksen lyhytaikaisten korkotäydennysten nettomuutos paransi tulosta 21 miljoonaa euroa (23). Vakuutusvelan kertyneet korkotäydennykset ilman eriytettyjä taseita olivat katsauskauden lopussa 490 miljoonaa euroa (414). Korkotäydennyksistä 25 miljoonaa euroa (21) oli lyhytaikaisia.

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja

Milj. €	1–6/2020	1–6/2019
Sijoitustaseen nettotuotto, milj. €*	-60	51
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	1,1	6,7
Korkosijoitusten Running Yield, %	1,3	1,5
	30.6.2020	31.12.2019
Sijoituskanta, milj. €	3 919	3 952
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	90	92
A-luokiteltuja saamisia, vähintään, %	59	61
Modifioitu duraatio, %	3,5	4,0

*Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisien vakuutusvelan arvonmuutos.

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja*

Milj. €	1–6/2020	1–6/2019
Sijoitustaseen nettotuotto, milj. €**	-34	31
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	2,0	7,6
Korkosijoitusten Running Yield, %	1,1	1,4
	30.6.2020	31.12.2019
Sijoituskanta, milj. €	3 454	3 619
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	89	88
A-luokiteltuja saamisia, vähintään, %	59	64
Modifioitu duraatio, %	3,1	2,9

*ilman eriytettyjä taseita

**Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisien vakuutusvelan arvonmuutos. Sijoitustase ei sisällä eriytettyjä taseita.

Muu toiminta

Avainlukuja

Milj. €	1–6/2020	1–6/2019	Muutos, %	1–12/2019
Korkokate	-32	-34	-	-59
Nettopalkkiotuotot	5	4	43,3	6
Sijoitustoiminnan nettotuotot	2	22	-91,2	38
Liiketoiminnan muut tuotot	421	298	41,4	593
Tuotot yhteensä	396	289	37,0	578
Henkilöstökulut	89	73	22,3	148
Poistot ja arvonalentumiset	67	66	1,6	132
Liiketoiminnan muut kulut	197	161	22,7	336
Kulut yhteensä	354	300	18,0	616
Saamisten arvonalentumiset	1	1	15,0	0
Tulos ennen veroja	43	-10	-	-37

Muu toiminta -segmentti sisältää liiketoimintasegmenttejä tukevat toiminnot. Segmenttiin kuuluvat pääosa OP Osuuskunnasta, OP-Palvelut Oy ja OP Yrityspankki Oyj:n keskuspankkitoiminnot.

Katsauskauden tulos

Muu toiminta -segmentin tulos ennen veroja oli 43 miljoonaa euroa (-10). Tulosta paransi Vallilan kiinteistön myynti ja laski kulujen kasvu. Tuotot kasvoivat 37,0 prosenttia 396 miljoonaan euroon.

Muu toiminta -segmentin korkokate oli -32 miljoonaa euroa (-34). Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 2 miljoonaa euroa (22). Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot laskivat 16 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat 41,4 prosenttia 421 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Vallilan kiinteistön myynti ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Kaupasta kirjattiin myyntivoittoa liiketoiminnan muihin tuottoihin 98 miljoonaa euroa ja kuluja 2 miljoonaa euroa liiketoiminnan muihin kuluihin. OP Ryhmä jatkaa toimintaansa kiinteistössä pitkäaikaisella vuokrasopimuksella. Kiinteistö kirjattiin käyttöoikeusomaisuuseränä taseeseen. IFRS 16 -standardin mukainen käyttöoikeusomaisuuserän arvo oli 138 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelka 225 miljoonaa euroa.

Muu toiminta -segmentin kulut kasvoivat vertailukaudesta 18,0 prosenttia 354 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 22,3 prosenttia 89 miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä kasvoivat 1,6 prosenttia 67 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 22,7 prosenttia 197 miljoonaan euroon ICT-kulujen kasvettua 25 miljoonaa euroa.

OP Ryhmän senior- ja senior non-preferred -ehtoisen tukkuvarainhankinnan, TLTRO-varainhankinnan sekä katettujen joukkovelkakirjalainojen keskimarginaali oli kesäkuun lopussa 23 korkopistettä (19). Katetut joukkovelkakirjalainat raportoidaan osana Vähittäispankki-segmenttiä.

OP Ryhmän rahoituksen saatavuus säilyi hyvänä. Tammi-kesäkuussa laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 5,9 miljardia euroa.

Maaliskuussa korona- ja kriisin johdosta tukkuvarainhankintamarkkina häiriintyi ja markkinoilla vakuudettoman pitkän tukkuvarainhankinnan hinnat nousivat huomattavasti ja nopeasti. Toisella vuosineljänneksellä tukkuvarainhankintamarkkina elpyi merkittävästi, vaikkakaan hinnat eivät palautuneet kriisiä edeltävälle tasolle. Tammikuussa laskettiin liikkeeseen 500 miljoonan euron senior non-preferred -joukkovelkakirjalaina, jonka maturiteetti on 7 vuotta sekä 1 miljardin euron katettu joukkovelkakirjalaina, jonka maturiteetti on 8,25 vuotta. Touko- ja kesäkuussa laskettiin liikkeeseen kaksi senior-ehtoista 1 miljardin euron joukkovelkakirjalainaa, joiden maturiteetit ovat 5,25 ja 4 vuotta. Touko- ja kesäkuussa laskettiin liikkeeseen lisäksi kaksi toissijaisen oman pääoman ehtoista joukkovelkakirjalainaa, toinen SEK-määräinen 3,25 miljardia kruunua ja toinen EUR-määräinen 1 miljardia euroa. Toissijaisen oman pääoman ehtoiset lainat ovat maturiteetiltaan 10 vuotta, mutta ne on mahdollista eräännyttää 5 vuoden kuluttua liikkeeseenlaskusta.

Maaliskuussa OP Ryhmä otti EKP:n pankeille tarjoamaa maturiteetiltaan alle vuoden mittaista USD-määräistä rahoitusta 500 miljoonaa dollaria. Lisäksi OP Ryhmä osallistui kesäkuussa Euroopan keskuspankin kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden kolmanteen sarjaan (TLTRO III) 6,0 miljardilla eurolla.

Korona- ja kriisistä huolimatta maksuvalmius säilyi katsauskaudella hyvänä.

Palvelukehittäminen

OP Ryhmä investoi jatkuvasti toimintansa kehittämiseen ja asiakaskokemuksen parantamiseen. Keskusyhteisö tytäryhtiöineen vastaa OP Ryhmän palvelutoiminnan kehittamisestä. Palvelutoiminnan kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-investoinneista.

OP Ryhmän kehittämisenotot olivat tammi–kesäkuussa 154 miljoonaa euroa (157). Niihin sisältyvät lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset sekä omaa työtä. Kehittämismenoista 53 miljoonaa euroa (66) on aktivoitu. Yksityiskohtaisempaa tietoa OP Ryhmän investoinneista sisältyy tämän puolivuosisikatsauksen liiketoimintasegmenttikohdaisiin osioihin.

OP Ryhmä solmi keväällä 2019 viisivuotisen sopimuksen Tata Consultancy Services Ltd:n (TCS) kanssa ICT-palveluiden tuottamisesta. Sopimus kattaa OP Ryhmän käyttämät ICT-infrastruktuuripalvelut kuten keskuskone-, palvelin- ja kapasiteettipalvelut. Lisäksi sopimukseen kuuluvat konesali- ja pilvipalvelut. ICT-infrastruktuuripalveluiden palvelutuotanto on käynnistetty palvelin- ja kapasiteettipalveluiden osalta. Palveluiden siirto etenee suunnitellusti.

Henkilöstö

OP Ryhmän palveluksessa oli katsauskauden lopussa 12 772 henkilöä (12 226). Kasvu toisella vuosineljänneksellä johtui kesäharjoittelijoiden palkkauksesta. Henkilöstöä oli keskimäärin 12 395 (12 376).

Henkilöstö katsauskauden lopussa

	30.6.2020	31.12.2019
Vähittäispankki	7 278	7 230
Yrityspankki	968	907
Vakuutus	2 218	2 015
Muu toiminta	2 308	2 074
Yhteensä	12 772	12 226

Katsauskauden aikana OP Ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 142 henkilöä (136). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 62,5 vuotta (62,1).

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostuu vuonna 2020 koko henkilöstöä koskevasta tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahostosta. Yrityskohtaiset vuosisuunnitelman mukaiset tavoitteet sekä ryhmätasoiset strategiset tavoitteet huomioidaan tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahoston mittareissa. Palkitsemisjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely. Tarkemmat tiedot muuttuvasta palkitsemisesta on esitetty OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvityksessä.

OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP Ryhmän puolivuosisikatsaukseen yhdisteltiin katsauskauden lopussa yhteensä 141 osuuspankkia (147) ja OP Osuuskunta -

konserni. Katsauskaudella osuuspankkien lukumäärää pienensivät pankkien sulautumiset.

Köyliön Osuuspankki ja Vampulan Osuuspankki sulautuivat Säkyän Osuuspankkiin 29.2.2020. Sulautumisen yhteydessä Säkyän Osuuspankin toiminimi muuttui Ala-Satakunnan Osuuspankiksi.

Kihniön Osuuspankki sulautui Virtain Osuuspankkiin 29.2.2020 ja tämän jälkeen Virtain Osuuspankki sulautui samana päivänä Ruoveden Osuuspankkiin. Sulautumisten yhteydessä Ruoveden Osuuspankin toiminimi muuttui Ylä-Pirkanmaan Osuuspankiksi.

Kannuksen Osuuspankki sulautui Suomenselän Osuuspankkiin 31.3.2020.

Kesälahden Osuuspankki sulautui Pohjois-Karjalan Osuuspankkiin 30.4.2020.

Honkilahden Osuuspankki ja Euran Osuuspankki ovat 11.2.2020 ja 13.2.2020 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Honkilahden Osuuspankki sulautuu Euran Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.7.2020.

Parikkalan Osuuspankki, Simpeleen Osuuspankki ja Etelä-Karjalan Osuuspankki ovat 21.1.2020 hyväksyneet sulautumissuunnitelmat, joiden mukaan Parikkalan Osuuspankki ja Simpeleen Osuuspankki sulautuvat Etelä-Karjalan Osuuspankkiin. Sulautumisten täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.8.2020.

Kalajoen Osuuspankki ja Keski-Pohjanmaan Osuuspankki ovat 2.6.2020 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Kalajoen Osuuspankki sulautuu Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.10.2020.

OP Osuuskunta -konsernin rakenteen yksinkertaistaminen

OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin juridisilla rakennejärjestelyillä yksinkertaistetaan konsernirakennetta, selkeytetään johtamista ja kevennetään kulurakennetta.

A-Vakuutus Oy sulautui Pohjola Vakuutus Oy:öön 31.3.2020.

OP Yrityspankki Oyj ja Kaivokadun PL-hallinto Oy ovat 28.4.2020 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Kaivokadun PL-hallinto Oy sulautuu OP Yrityspankki Oyj:öön. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.10.2020.

OP Osuuskunta ja OP Co-ride Oy ovat 19.5.2020 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan OP Co-ride Oy sulautuu OP Osuuskuntaan. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 31.10.2020.

OP Osuuskunnan hallinto

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päätti 30.10.2019 OP Osuuskunnan uuden hallituksen ehdollisesta kokoonpanosta. Hallintoneuvosto vahvisti nimitykset osuuskunnan uusien

sääntöjen tultua voimaan 1.1.2020. Sääntelyviranomainen on hyväksynyt OP Osuuskunnan hallituksen kokoonpanon.

Hallitukseen kuuluvat 1.1.2020 alkaen seuraavat jäsenet: Leif Enberg (s. 1954, taloustieteen maisteri, HHJ), Jarna Heinonen (s. 1965, kauppatieteiden tohtori), Jari Himanen (s. 1962, ylioppilasmerkonomi, eMBA), Kati Levoranta (s. 1970, oikeustieteen kandidaatti, MBA), Pekka Loikkanen (s. 1959, kauppatieteiden maisteri), Riitta Palomäki (s. 1957, kauppatieteiden maisteri), Jaakko Pehkonen (s. 1960, ekonomi, kauppatieteiden tohtori), Timo Ritakallio (s. 1962, oikeustieteen maisteri, MBA, tekniikan tohtori), Olli Tarkkanen (s. 1962, oikeustieteen kandidaatti, eMBA) ja Mervi Väisänen (s. 1963, kauppatieteiden maisteri, HHJ).

Hallitus valitsi vuoden 2020 alussa puheenjohtajakseen Jaakko Pehkosen ja varapuheenjohtajakseen Jarna Heinosen. Hallitus valitsi 7.1.2020 keskuudestaan puheenjohtajat, varapuheenjohtajat ja muut jäsenet hallituksen lakisääteisiin valiokuntiin.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto nimitti 10.6.2020 tekniikan tohtori Tero Ojanperän (s. 1966) OP Osuuskunnan hallituksen jäseneksi 1.7.2020 alkaen. Nimitys on ehdollinen ja riippuu sääntelyviranomaisen hyväksynnästä. Hallitukseen kuuluu 11 jäsentä 1.7.2020 alkaen.

OP Ryhmän keskusyhteisön (OP Osuuskunta) varsinainen osuuskunnan kokous pidettiin 19.3.2020.

Hallintoneuvostoon valittiin seuraavat erovuorossa olleet hallintoneuvoston jäsenet uudelleen vuonna 2021 päättyväksi toimikaudeksi: toimitusjohtaja Mika Helin ja restonomi, MBA Mervi Hinkkanen.

Uusiksi hallintoneuvoston jäseniksi vuonna 2021 päättyväksi toimikaudeksi valittiin hankintapäällikkö Päivi Hakasuo, professori Juha-Pekka Junntila, jatko-opiskelija Päivi Kujala, toimitusjohtaja Pekka Lehtonen, toimitusjohtaja Sirpa Leppäkoski, Senior Manager Anssi Mäkelä, toimitusjohtaja Ulf Nylund, maatilayrittäjä Johanna Pättiniemi, kehitysjohtaja Tiina Rajala, yrittäjä Timo Syrjälä ja toimitusjohtaja Pauliina Takala.

Hallintoneuvostossa on yhteensä 36 jäsentä.

Järjestäytymiskokouksessaan hallintoneuvosto valitsi hallintoneuvoston puheenjohtajiston. Puheenjohtajana jatkaa hallintojohtaja Annukka Nikola ja varapuheenjohtajina professori Markku Sotarauta sekä toimitusjohtaja Ari Väänänen.

Tilintarkastajaksi tilikaudeksi 2020 valittiin varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Juha-Pekka Mylén.

Osuuskunnan kokous 19.3.2020 päätti keskusyhteisön sääntöjen muuttamisesta. Keskeinen muutos oli, että hallintoneuvoston paikkajako määräytyy jatkossa siten, että jokaisella OP-liitolla on kuusi paikkaa keskusyhteisön hallintoneuvostossa.

Loppuvuoden näkymät

Koronaviruspandemian seurauksena maailmantalous taantui jyrkästi toisella vuosineljänneksellä. Talous alkoi kuitenkin elpyä jo alkukesällä, kun rajoituksia purettiin. Myös rahoitusmarkkinoilla tilanne koheni toisen vuosineljänneksen aikana, mitä auttoivat keskuspankkien mittavat tukitoimet. Suomen talous kärsi suoraan rajoituksista monia maita vähemmän, mutta Suomenkin kansantuote supistui jyrkästi keväällä.

Talouden näkymät ovat yhä poikkeuksellisen epävarmat talouden alustavasta toipumisesta huolimatta. Rahoitusmarkkinoilla epävarmuus voi nopeasti lisääntyä, jos pandemiakehitys alkaa uudelleen pahentua. Vientimarkkinoiden taantuma voi myös vaikuttaa Suomen talouteen viiveellä, vaikka itse pandemian suorat vaikutukset vähitellen hiipuisivat. Pandemian aiheuttama taantuma voi vaikuttaa viiveellä pankkeihin ja vakuutusyhtiöihin, jos asiakkaiden talousvaikeudet pitkittyvät.

Koronaviruspandemian aiheuttama poikkeuksellinen epävarmuus kasvattaa OP Ryhmän saamisten arvonalentumisia ja heikentää sijoitustoiminnan tuottoja. OP Ryhmän vuoden 2020 tuloksen ennen veroja arvioidaan jäävän pienemmäksi kuin vuoden 2019 tulos.

Kaikki tässä puolivuosisiksausessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto (ROE), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Koko pääoman tuotto (ROA), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$
Tuotot sijoitustoiminnasta	Sijoitustoiminnan nettotuotot + Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)
Luottokanta	Tase-erä Saamiset asiakkailta ilman takaussaamisia
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Saamisten arvonalentumiset x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa}} \times 100$
Talletukset	Tase-erän Velat asiakkaille sisältämät talletukset
Tappiota koskevan vähennyserän kattavuusaste (coverage ratio), %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä}}{\text{Saamiset asiakkailta (taseen ja taseen ulkopuoliset erät)}} \times 100$
Maksukyvyttömyyden havainnointiaste (default capture rate), %	$\frac{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset, jotka olivat vaiheessa 2 vertailukaudella}}{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset katsauskaudella}} \times 100$
Vahinkovakuutus:	
Operatiivinen vahinkosuhte, %	$\frac{\text{Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset ja yrityskauppojen yhteydessä syntyneiden aineettomien erien poistot}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	Operatiivinen vahinkosuhte + operatiivinen liikekulusuhde Operatiivinen riskisuhte + operatiivinen toimintakulusuhde

Operatiivinen riskisuhde (ilman perustekorkokulua), %	<u>Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset</u>	x 100
	Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset	
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	<u>Liikekulut ja korvausten selvittelykulut</u>	x 100
	Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset	
Henkivakuutus:		
Operatiivinen kulusuhde, %	<u>Kulut yhteensä</u>	x 100
	Kuorimitustulo + hallinnointipalkkioiden palautus	
Erillislaskentaan perustustuvat tunnusluvut		
Vakavaraisuussuhde, %	<u>Omat varat yhteensä</u>	x 100
	Kokonaisriski	
Tier 1 -vakavaraisuussuhde, %	<u>Ensisijainen pääoma (Tier 1)</u>	x 100
	Kokonaisriski	
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	<u>Ydinpääoma (CET1)</u>	x 100
	Kokonaisriski	
Solvenssisuhde, %	<u>Omat varat</u>	x 100
	Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)	
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	<u>Ensisijainen pääoma (T1)</u>	x 100
	Vastuiden määrä	
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	<u>Likvidit varat</u>	x 100
	Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisään virtaukset stressitilanteessa	
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	<u>Pysyvä varainhankinta</u>	x 100
	Pysyvän varainhankinnan vaade	
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde*	<u>Ryhmittymän omat varat yhteensä</u>	x 100
	Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	<u>Järjestämättömät saamiset (netto)**</u>	x 100
	Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa	
Ongelmasaamiset luotto- ja takauskannasta, %	<u>Ongelmasaamiset (netto)***</u>	x 100
	Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa	
Terveet lainanhoitojoustosaamiset luotto- ja takauskannasta, %	<u>Terveet lainanhoitojoustosaamiset (netto)***</u>	x 100
	Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa	

Terveet lainanhoitojoustosaamiset

ongelmasaamisista, % x 100
Terveet lainanhoitojoustosaamiset (netto)***
 Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa

Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) x 100
 ongelmasaamisista, % x 100
Tappiota koskeva vähennyserä, joka kohdistuu tase-erään saamiset asiakkailta
 Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa

Luotto- ja takauskanta Luottokanta + takauskanta

*Rava-suhdeluvussa on huomioitu siirtymäsäännökset.

**Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisia ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamisia sekä tällaisiin saamisiin kohdistuvia asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitojoustoja. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista.

***Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamisia sekä tällaisiin tai terveisiin saamisiin kohdistuvia asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitojoustoja. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Terveitä lainanhoitojoustosaamisia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella ongelmasaamisiksi.

Vahinkovakuutuksen operatiivinen tulos

Milj. €	1–6/2020	1–6/2019	1–12/2019
Vakuutusmaksutuotot	740	726	1 478
Korvauskulut	514	518	1 060
Liikekulut	147	154	311
Vakuutustekninen kate	79	54	107
Diskonttokoron lasku			-136
Sijoitustuotot ja -kulut	-33	87	307
Muut tuotot ja kulut	-3	-12	-23
Tulos ennen veroja	43	130	255
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	48	-40	-65
Tulos ennen veroja	90	89	190

Vahinkovakuutuksen tunnuslukujen laskennassa käytetään vahinkovakuutusyhtiöiden toimintokohtaisia kuluja, joita ei esitetä samalla periaatteella konsernin tuloslaskelmassa.

Vakavaraisuustaulukot

Luottolaitosvakavaraisuus

Omat varat, milj. €	30.6.2020	31.12.2019
OP Ryhmän oma pääoma	12 515	12 570
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-224	-237
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-199	-141
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	12 092	12 192
Aineettomat hyödykkeet	-590	-630
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisut	-105	-76
Omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-2	-142
Ennakoitu voitonjako ja edellisen tilikauden maksamaton voitonjako	-69	-97
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-481	-428
Ydinpääoma (CET1)	10 845	10 819
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	40	60
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	40	60
Ensisijainen pääoma (T1)	10 885	10 879
Debentuurilainat	2 049	806
Toissijainen pääoma (T2)	2 049	806
Omat varat yhteensä	12 934	11 685
Kokonaisriski, milj. €	30.6.2020	31.12.2019
Luotto- ja vastapuoliriski	54 424	49 216
Standardimenetelmä (SA)	4 462	4 101
Valtio- ja keskuspankkivastuut	391	304
Luottolaitosvastuut	7	8
Yritysvastuut	2 957	2 646
Vähittäisvastuut	1 008	1 069
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	23	22
Muut	75	52
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	49 962	45 115
Luottolaitosvastuut	1 056	1 023
Yritysvastuut	27 137	25 580
Vähittäisvastuut	13 607	10 320
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	7 095	6 898
Muut	1 065	1 293
Markkina- ja selvitysrisi, standardimenetelmä	2 016	1 309
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	3 964	4 232
Vastuun arvonoikaus (CVA)	242	191
Muut riskit*	611	11
Kokonaisriski yhteensä	61 256	54 959
EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat	179	505
Kokonaisriski sisältäen riskipainolattiat	61 435	55 464

*Muut riskit kesäkuun lopussa kuvaa koronaan varautumisen vaikutuksia.

Suhdeluvut, %	30.6.2020	31.12.2019
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	17,7	19,5
Tier1 -vakavaraisuussuhde	17,7	19,6
Vakavaraisuussuhde	21,1	21,1
Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöstä, %	30.6.2020	31.12.2019
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	17,7	19,5
Tier1 -vakavaraisuussuhde	17,7	19,5
Vakavaraisuussuhde	21,0	21,0
Pääomavaatimus, milj. €	30.6.2020	31.12.2019
Omat varat	12 934	11 685
Pääomavaatimus	8 449	8 068
Puskuri pääomavaatimukseen	4 484	3 617

Pääomavaatimus 13,8 prosenttia muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, O-SII-pääomavaatimuksesta 1,0 prosenttia, EKP:n asettamasta pääomavaatimuksesta (P2R) 2,25 prosenttia (vertailuvuonna 2,0) ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Velkaantuneisuus, milj. €	30.6.2020	31.12.2019
Ensisijainen pääoma (T1)	10 885	10 879
Vastuut yhteensä	144 356	131 504
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	7,5	8,3

Velkaantuneisuutta kuvaava mittari eli vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) esitetään Komission delegoidun asetuksen mukaisesti. Säännösluonnosten mukainen minimitaso on kolme prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu katsauskauden lopun luvuilla.

OP Ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. €	30.6.2020	31.12.2019
OP Ryhmän omat pääomat	12 515	12 570
Pääomalainat ja debentuurilainat	2 089	866
Muut omiin varoihin sisältyvät toimialakohtaiset erät	-223	-349
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 351	-1 393
Vakuutusliiketoiminnan arvostuserot*	588	720
Suunniteltu voitonjako ja edellisen tilikauden maksamaton voitonjako	-69	-97
Omista varoista vähennettävät IFRS-erät**	-196	-150
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-455	-402
Ryhmittymän omat varat yhteensä	12 897	11 766
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade***	7 564	7 132
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade*	1 410	1 386
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	8 974	8 518
Ryhmittymän vakavaraisuus	3 923	3 248
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde		
(omat varat/omien varojen vähimmäismäärä) (%)	144	138

* Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden mukaiset arvostuserot ja arvio SCR:sta

** Eläkevastuun ylikate, käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

*** Kokonaisriski x 13,8 %, vertailuvuonna 14,5 %

Luvuissa on huomioitu siirtymäsäännökset.

Tuloslaskelma

Milj. €	Lilte	1-6/2020	1-6/2019	4-6/2020	4-6/2019
Korkokate	2	646	602	327	309
VakuutusKate	3	295	274	164	165
Nettopalkkiotuotot	4	455	450	211	216
Sijoitustoiminnan nettotuotot	5	-28	218	112	73
Liiketoiminnan muut tuotot		112	35	5	26
Tuotot yhteensä		1 481	1 579	819	790
Henkilöstökulut		415	404	207	208
Poistot ja arvonalentumiset		129	127	64	69
Liiketoiminnan muut kulut	6	449	421	204	212
Kulut yhteensä		993	953	475	488
Saamisten arvonalentumiset	7	-166	-39	-60	-28
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		-124	-124	-64	-60
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		89	-67	-62	-12
Tulos ennen veroja		287	396	158	202
Tuloverot		62	77	29	37
Kauden tulos		224	319	129	165
Jakautuminen:					
Omistajien osuus kauden tuloksesta		222	316	129	163
Määräysvallattomien omistajien osuus kauden tuloksesta		2	3	0	2
Yhteensä		224	319	129	165

Laaja tuloslaskelma

Milj. €	Lilte	1-6/2020	1-6/2019	4-6/2020	4-6/2019
Kauden tulos		224	319	129	165
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		3	-25	-72	-17
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käyvän arvon rahaston muutos					
Käypään arvoon arvostamisesta		-73	153	206	70
Rahavirran suojauksesta		72	149	24	79
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-86	66	66	10
Muuntoerot			0		0
Tuloverot					
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		-1	5	-16	3
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käypään arvoon arvostamisesta		14	-31	-41	-14
Rahavirran suojauksesta		-14	-30	-5	-16
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		17	-13	-13	-2
Kauden laaja tulos		158	594	278	279
Kauden laajan tuloksen jakautuminen:					
Omistajien osuus kauden laajasta tuloksesta		156	591	278	278
Määräysvallattomien omistajien osuus kauden laajasta tuloksesta		2	3	0	2
Yhteensä		158	594	278	279

Tase

Milj. €	Lilite	30.6.2020	31.12.2019
Käteiset varat		21 947	11 988
Saamiset luottolaitoksilta		254	246
Johdannaissopimukset	16	5 378	4 824
Saamiset asiakkailta		93 754	91 463
Sijoitusomaisuus		23 912	23 509
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat		10 261	10 831
Aineettomat hyödykkeet		1 364	1 406
Aineelliset hyödykkeet		652	524
Muut varat		2 496	1 684
Verosaamiset		237	235
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät			314
Varat yhteensä		160 255	147 024
Velat luottolaitoksille		8 579	2 632
Johdannaissopimukset		3 874	3 316
Velat asiakkaille		72 750	68 289
Vakuutusvelka	8	9 699	9 476
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9	10 292	10 862
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10	35 276	34 369
Varaukset ja muut velat		3 662	3 163
Verovelat		1 020	1 050
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		2 587	1 290
Myytäväinä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat			6
Velat yhteensä		147 740	134 454
Oma pääoma			
OP Ryhmän omistajien osuus			
Osuuspääoma			
Jäsenosuudet		209	209
Tuotto-osuudet		2 902	3 029
Käyvän arvon rahasto	11	182	251
Muut rahastot		2 172	2 185
Kertyneet voittovarot		6 891	6 730
Määräysvallattomien omistajien osuus		158	166
Oma pääoma yhteensä		12 515	12 570
Velat ja oma pääoma yhteensä		160 255	147 024

Oman pääoman muutoslaskelma

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2019	3 241	7	2 183	6 157	11 588	154	11 742
Tilikauden laaja tulos		295		296	591	3	594
Tilikauden tulos				316	316	3	319
Muut laajan tuloksen erät		295		-20	275		275
Voitonjako				-94	-94	-4	-99
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	-54				-54		-54
Rahastosirrot			2	-2			
Muut				-1	-1	21	19
Oma pääoma 30.6.2019	3 187	301	2 185	6 355	12 029	173	12 202

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2020	3 238	251	2 185	6 730	12 404	166	12 570
Tilikauden laaja tulos		-69		224	156	2	158
Tilikauden tulos				222	222	2	224
Muut laajan tuloksen erät		-69		2	-66		-66
Voitonjako				-75	-75	-3	-78
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	-127				-127		-127
Rahastosirrot			-14	14			
Muut				-1	-1	-7	-8
Oma pääoma 30.6.2020	3 111	182	2 172	6 891	12 356	158	12 515

Rahavirtalaskelma

Milj. €	1-6/2020	1-6/2019
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	224	319
Oikaisut tilikauden tulokseen	46	-3
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-4 441	-2 954
Saamiset luottolaitoksilta	-92	47
Johdannaissopimukset	-668	-10
Saamiset asiakkailta	-2 386	-2 569
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	55	51
Sijoitusomaisuus	-551	111
Muut varat	-799	-583
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	10 490	1 150
Velat luottolaitoksille	5 849	-104
Johdannaissopimukset	-289	26
Velat asiakkaille	4 461	623
Vakuutusvelka	52	113
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-68	168
Varaukset ja muut velat	485	323
Maksetut tuloverot	-67	-94
Saadut osingot	21	37
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	6 275	-1 545
Investointien rahavirta		
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	0	0
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	193	0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-67	-78
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	421	1
B. Investointien rahavirta yhteensä	547	-77
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	1 312	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-10	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	17 536	16 656
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-16 273	-16 633
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	37	175
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	-178	-230
Maksetut osingot ja osuus pääoman korot	-11	-94
Vuokrasopimusvelat	-17	
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	2 396	-127
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	9 217	-1 750
Rahavarat tilikauden alussa	12 168	12 423
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	658	
Rahavarat tilikauden lopussa	22 043	10 673
Saadut korot	915	926
Maksetut korot	-312	-347
Rahavarat		
Käteiset varat	21 947	10 551
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	96	122
Yhteensä	22 043	10 673

Segmenttiraportointi

Segmenttikohtaiset tiedot

Tulos tammi-kesäkuu 2020, mlj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkokate	460	202	0	-32	17	646
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja		-6		6		
VakuutusKate			302		-7	295
Nettopalkkiotuotot	353	65	34	5	-2	455
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1	60	-54	2	-37	-28
Liiketoiminnan muut tuotot	14	11	3	421	-336	112
Tuotot yhteensä	828	337	285	396	-365	1 481
Henkilöstökulut	215	39	71	89	0	415
Poistot ja arvonalentumiset	26	10	27	67	-2	129
Liiketoiminnan muut kulut	353	109	136	197	-346	449
Kulut yhteensä	595	158	234	354	-348	993
Saamisten arvonalentumiset	-99	-68	0	1		-166
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-106	-9	-9			-124
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)			88	0	1	89
Tulos ennen veroja	28	103	130	43	-17	287

Tulos tammi-kesäkuu 2019, mlj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkokate	457	185	-5	-34	0	602
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	0	-1	-5	6		0
VakuutusKate			283		-9	274
Nettopalkkiotuotot	356	56	33	4	1	450
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-14	52	178	22	-19	218
Liiketoiminnan muut tuotot	21	15	14	298	-313	35
Tuotot yhteensä	820	308	502	289	-340	1 579
Henkilöstökulut	222	39	70	73	0	404
Poistot ja arvonalentumiset	23	10	28	66	0	127
Liiketoiminnan muut kulut	349	97	136	161	-321	421
Kulut yhteensä	594	146	234	300	-321	953
Saamisten arvonalentumiset	-26	-14	0	1	0	-39
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-107	-8	-9		0	-124
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)			-67		0	-67
Tulos ennen veroja	94	139	192	-10	-19	396

Tase 30.6.2020, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Käteiset varat	64	41	0	21 842		21 947
Saamiset luottolaitoksilta	17 037	104	1 802	9 632	-28 322	254
Johdannaissopimukset	690	5 219	401	241	-1 174	5 378
Saamiset asiakkailta	68 841	25 498		369	-954	93 754
Sijoitusomaisuus	310	706	9 432	19 330	-5 866	23 912
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			10 261			10 261
Aineettomat hyödykkeet	39	215	787	326	-3	1 364
Aineelliset hyödykkeet	356	4	131	172	-12	652
Muut varat	250	637	1 108	710	-210	2 496
Verosaamiset	113	6	7	74	38	237
Varat yhteensä	87 701	32 431	23 930	52 697	-36 504	160 255
Velat luottolaitoksille	8 972	697		25 524	-26 615	8 579
Johdannaissopimukset	400	4 161	5	534	-1 227	3 874
Velat asiakkaille	57 375	13 619		4 203	-2 448	72 750
Vakuutusvelka			9 699			9 699
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista			10 292			10 292
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	13 481	886	0	21 804	-895	35 276
Varaukset ja muut velat	856	1 085	844	1 069	-191	3 662
Verovelat	499	2	130	391	-1	1 020
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-18	-17	380	2 638	-395	2 587
Velat yhteensä	81 564	20 434	21 350	56 163	-31 771	147 740
Oma pääoma						12 515

Tase 31.12.2019, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Käteiset varat	71	19	1 506	11 891	-1 499	11 988
Saamiset luottolaitoksilta	12 785	130	23	9 577	-22 269	246
Johdannaissopimukset	507	4 384	379	468	-913	4 824
Saamiset asiakkailta	67 985	24 502	0	95	-1 118	91 463
Sijoitusomaisuus	316	1 006	9 798	17 626	-5 236	23 509
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			10 831			10 831
Aineettomat hyödykkeet	43	221	791	354	-3	1 406
Aineelliset hyödykkeet	355	2	134	43	-11	524
Muut varat	247	376	869	407	-216	1 684
Verosaamiset	103	4	45	39	42	235
Myyttävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät				314		314
Varat yhteensä	82 411	30 645	24 376	40 814	-31 223	147 024
Velat luottolaitoksille	8 965	757		15 511	-22 601	2 632
Johdannaissopimukset	323	3 657	109	195	-968	3 316
Velat asiakkaille	54 434	11 290		4 664	-2 100	68 289
Vakuutusvelka			9 476			9 476
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista			10 862			10 862
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11 574	1 441		21 449	-94	34 369
Varaukset ja muut velat	642	801	767	1 120	-167	3 163
Verovelat	483	5	201	363	-1	1 050
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-18	9	380	1 314	-395	1 290
Myyttävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat				6		6
Velat yhteensä	76 403	17 960	21 795	44 622	-26 326	134 454
Oma pääoma						12 570

Liitetaulukot

1. Laatumisperiaatteet
2. Korkokate
3. Vakuutusbate
4. Nettopalkkiotuotot
5. Sijoitustoiminnan nettotuotot
6. Liiketoiminnan muut kulut
7. Saamisten arvonalentumiset
8. Vakuutusvelka
9. Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista
10. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
11. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen
12. Annetut vakuudet
13. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
14. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
15. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
16. Johdannaissopimukset
17. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma
18. Lähipiiritapahtumat

Liite 1. Laatimisperiaatteet

Puolivuosikatsaus on laadittu IAS 34 -standardin Osavuosisikatsaukset ja vuoden 2019 tilinpäätöksessä esitettyjen laatimisperiaatteiden mukaan.

Puolivuosikatsaus on tilintarkastamaton. Kaikki puolivuosisikatsauksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Puolivuosikatsaus on julkaistu suomen, englannin ja ruotsin kielellä. Suomenkielinen puolivuosisikatsaus on virallinen, jota käytetään, mikäli havaitaan ristiriitaisuutta kieliversioiden välillä.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Puolivuosikatsausta laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa toteumasta. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Puolivuosikatsauksen laadinnassa johdon harkintaa on käytetty erityisesti odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa.

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskentamallien määrittämiseen liittyy useita johdon harkintaa edellyttäviä tekijöitä, muun muassa:

- oikeiden ECL-mallien valinta niin, että mallit kuvaavat sopimuskannan odotettavissa olevia luottotappioita mahdollisimman hyvin
- malleissa tehdyt erilaiset oletukset ja asiantuntija-arviot
- ECL-mallien parametrien estimointimenetelmien valinta
- sopimuksen maturiteetin määrittäminen eräpäivättömille luotoille (valmiusluotot)
- käytettävissä olevan mallinnusaineiston ja datan laatuun liittyvän malliriskin määrittäminen
- sopimusten oikea ryhmittely eri segmentteihin siten, että niiden ECL lasketaan oikealla mallilla
- makroekonomisten tekijöiden valinta niin, että niiden muutokset korreloivat sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden kanssa
- makroekonomisten skenaarioiden ja niiden todennäköisyyksien ennustaminen tulevaisuuteen.

Johdon harkintaa on käytetty myös luottoriskin merkittävän kasvun arvioinnissa, muun muassa:

- henkilöasiakkaiden suhteellisen luottoriskin muutoksen arvioinnissa käytetyssä asiantuntija-arviossa, jolla varmistetaan todenmukainen määrä sopimuksia siirtymään vaiheeseen 2 ennen siirtymistä vaiheeseen 3 (ns. default capture rate)
- absoluuttisen rajan valinnassa, joka perustuu maksukyvyttömyyden historialliseen käyttäytymiseen sekä OP Ryhmän luottoriskiprosessiin
- sen ajanjakson pituuden määrittämisessä, jonka aikana asiakkaan on osoitettava hyvää maksukäyttäytymistä, jotta arvonalentumisvaihe voi parantua vaiheesta 3 vaiheeseen 2 ja 1.

Varsinainen ECL-lukujen laskenta suoritetaan ECL-malleja käyttäen ilman johdon harkintaa, paitsi jos kyseessä on vaiheessa 3 oleva suuri yritysvastuu, jolloin ECL lasketaan asiantuntija-arvioon perustuvalla kassavirtaperusteisella ECL-menetelmällä.

Liitetiedossa 7 Saamisten arvonalentumiset kerrotaan tehdyistä valinnoista koronakriisin aikana odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa.

Liikearvo ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta, ja aina, kun esiintyy jokin viite siitä, että testauksessa käytetty rahavirtayksikön arvo saattaa olla alentunut. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista ja niiden nykyarvon laskennassa käytettävästä diskonttauskoron tasosta. Testauksen piiriin sisältyy liikearvoa yhteensä 632 miljoonaa euroa ja tuotemerkkien arvoa 162 miljoonaa euroa. Katsauskaudella rahavirtayksiköiden 5 tulevan vuoden kassavirtaennusteet päivitettiin ja muutosta verrattiin vuoden 2019 testausajankohdan vastaaviin ennusteisiin. Koronakriisistä huolimatta odotukset tulevaisuuden kassavirroista eivät ole olennaisesti muuttuneet katsauskauden aikana, joten tiedossa ei ole sellaisia viitteitä arvonalentumisista, mikä olisi edellyttänyt uuden varsinaisen arvonalentumistestauksen tekemistä.

Maksukyvyttömyyden (default) määritelmä

OP Ryhmässä sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisessa laskennassa samaa maksukyvyttömyyden määritelmää kuin sisäisissä luottoriskimalleissa (IRB). Maksukyvyttömyyttä arvioidaan OP Ryhmän sisäisellä maksukäyttäytymiseen perustuvalla luokittelujärjestelmällä. Henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan sopimuskohtaisesti, kun taas yritysasiakkaissa tarkastellaan asiakaskokonaisuutta. Asiakas luokitellaan maksukyvyttömäksi, kun on todennäköistä, ettei asiakas maksa luottovelvoitteitaan täysimääräisesti ilman, että OP Ryhmä turvautuu toimiin (esim. vakuuden realisointiin), tai viimeistään silloin, kun rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä maksu on viivästynyt yli 90 päivää.

Maksukyvyttömyyden määritelmä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU N:o 575/2013 (CRR) artiklaan 178.

OP Ryhmä otti käyttöön vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeistuksen maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta (Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o

575/2013 178 artiklan mukaisesti: EBA/GL/2016/07 ja EBA/RTS/2016/06). Ohjeistuksella harmonisoidaan eurooppalaisten pankkien käyttämä asiakkaiden maksukyvyttömyyden määritelmä. Ohjeistuksen mukainen prosessi tunnistaa maksukyvyttömyksiä aikaisempaa herkemmin mm. epätodennäköisen takaisinmaksun kriteerien perusteella, joita ovat esimerkiksi julkinen maksuhäiriö tai myönnetty lainanhoitojousto, jossa lainan nykyarvo pienenee enemmän kuin 1 prosentin. Ohjeistus myös laajentaa henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden velallisen kaikkiin luottovelvoitteisiin, kun merkittävä osa (20 %) henkilöasiakkaan vastuista on maksukyvyttömiä. Lisäksi yli 90 päivää eräänntyneille vastuille asetettua olennaisuusrajaa on madallettu vähittäisvastuissa 100 euroon ja 1 prosenttiin sopimuksen tai asiakkaan taseen vastuista ja muissa kun vähittäisvastuissa 500 euroon ja 1 prosenttiin sopimuksen tai asiakkaan taseen vastuista.

Asiakkaan maksukyvyttömyys päättyy, kun se ei enää täytä maksukyvyttömyyden määritelmää ja sen jälkeinen 6–12 kuukauden koeaika on päättynyt.

OP Ryhmä soveltaa EBA:n ohjeistuksen ns. kaksivaiheista käyttöönottoa, jossa ensimmäisessä vaiheessa muutettiin maksukyvyttömyyden määritelmä vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä, ja myöhemmin toisessa vaiheessa kalibroidaan luottoriskiparametrit. Ensimmäisen vaiheen käyttöönotto lisäsi maksukyvyttömiä vastuiden määrää ja siten siirtoja arvonalentumisvaiheeseen 3. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrä kasvoi 44 miljoonaa euroa ja se kirjattiin kirjanpidollisen arvion muutoksena tulosvaikutteisesti. Saamisten arvonalentumiset esitetään liitetiedossa 7.

Saamistodistusten odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta

OP Ryhmä käytti saamistodistusten odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa kahta toisistaan erillistä mallia. Ensisijaisena mallina käytettiin Bloombergin mallia, ja niille joukkovelkakirjalainoille, joita Bloombergin malli ei ECL:n kullakin määrittämishetkellä tukenut, käytettiin OP Ryhmän omaa luottoluokitustietoihin pohjautuvaa mallia.

OP Ryhmä on luopunut Bloombergin mallin käytöstä 30.6.2020 ja siirtynyt käyttämään vain omaa luottoluokituksiin perustuvaa mallia. Mallissa käytetään ulkoisia luottoluokituksia ja niiden puuttuessa OP Ryhmän sisäisiä. OP Ryhmän luottoluokituksiin perustuvassa mallissa pystytään paremmin huomioimaan vakuudet LGD-komponentissa ja varmistumaan saamistodistuksen oikea-aikaisesta siirrosta eri arvonalentumisvaiheisiin. Lisäksi laskentaprosessi yhdenmukaistuu ja nopeutuu. Mallin muutoksella ei ollut olennaista vaikutusta saamistodistusten odotettavissa olevien luottotappioiden määrään.

Vallilan kiinteistön myynti

OP Ryhmä luokitteli Vallilan kiinteistön vuoden 2019 kolmannella vuosineljänneksellä myytävänä olevaksi pitkäaikaiseksi omaisuuseräksi. Vallilan kiinteistö käsittää Helsingin Vallilassa sijaitsevan korttelin, joka valmistui kokonaisuudessaan vuonna 2017.

OP Ryhmän keskusyhteisö OP Osuuskunta myi 31.1.2020 Vallilan kiinteistön eteläkorealais-suomalaiselle sijoittajaryhmälle, johon kuuluvat Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, NH Investment & Securities (NHIS) ja Shinhan Investment Corp. Kaupan arvo oli 480 miljoonaa euroa. Kiinteistön myynti paransi OP Ryhmän CET1-vakavaraisuutta 0,2 %-yksikköä. Kaupasta kirjattiin 96 miljoonan euron myyntivoitto OP Ryhmän vuoden 2020 ensimmäisen vuosineljänneksen tulokseen. Myyntivoitosta 98 miljoonaa euroa kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin, ja lisäksi kaupasta kirjattiin kuluja 2 miljoonaa euroa liiketoiminnan muihin kuluihin. Myyntivoitto kirjattiin kokonaisuudessaan Muu toiminta -segmentille.

OP Ryhmä jatkaa toimintaansa kiinteistössä pitkäaikaisella vuokrasopimuksella, ja kiinteistö kirjattiin käyttöoikeusomaisuuseränä taseeseen. IFRS 16 -standardin mukainen käyttöoikeusomaisuuserän arvo oli 138 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelka 225 miljoonaa euroa.

Laatimisperiaatteiden muutos vuonna 2019

OP Ryhmä otti käyttöön jaksotukseen perustuvan tuloutustavan korkokatto- ja korkoputkiluottojen johdannaisehtojen asiakasmarginaaliin vuoden 2019 neljännellä vuosineljänneksellä. Muutoksen vaikutus oikaistiin takautuvasti OP Ryhmän oman pääoman kertyneisiin voittovaroihin. Lisäksi vuoden 2019 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen tuloslaskelmat ja taseet oikaistiin vastaamaan uutta tuloutuskäytäntöä. Muutoksella ei ollut vaikutusta segmenttiraportointiin. Muutoksesta on kerrottu tarkemmin vuoden 2019 tilinpäätöksessä ja tilinpäätöstiedotteessa.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liite 2. Korkokate

Milj. €	1-6/2020	1-6/2019	4-6/2020	4-6/2019
Korkotuotot				
Saamiset luottolaitoksilta				
Korot	1	1	0	1
Negatiiviset korot	6	12	4	5
Yhteensä	7	13	4	6
Saamiset asiakkailta				
Lainat	624	601	317	303
Rahoitusleasingsaamiset	15	13	7	7
Arvoltaan alentuneet lainat ja muut sitoumukset	0	0	0	
Negatiiviset korot	9	5	5	2
Yhteensä	648	620	329	313
Saamistodistukset				
Arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1	1	0	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	33	42	16	20
Jaksotettu hankintameno	2	5	1	5
Yhteensä	35	48	17	26
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	-62	-52	-29	-26
Rahavirran suojaus	25	26	12	13
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	0	5	-2	1
Muut		-9		-5
Yhteensä	-37	-30	-19	-16
Muut	5	2	3	1
Yhteensä	658	653	335	330
Korkokulut				
Velat luottolaitoksille				
Korot	3	5	2	3
Negatiiviset korot	24	32	14	15
Yhteensä	27	37	15	18
Velat asiakkaille	37	37	18	19
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	126	126	63	66
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Pääomalainat	0	0	0	0
Muut	22	23	11	12
Yhteensä	22	23	11	12
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	-135	-125	-65	-64
Muut	-60	-60	-29	-29
Yhteensä	-195	-185	-93	-93
Muut	3	2	2	1
Yhteensä	19	39	15	22
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	639	613	320	308
Suojaavat johdannaiset	111	125	21	110
Suojauskohteiden arvonmuutokset	-104	-136	-14	-109
Korkokate yhteensä	646	602	327	309

Liite 3. Vakuutuskate

Milj. €	1-6/2020	1-6/2019	4-6/2020	4-6/2019
Vahinkovakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	948	938	293	304
Jälleenvakuuttajien osuus	6	0	13	11
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-238	-236	61	52
Jälleenvakuuttajien osuus	17	16	5	4
Yhteensä	733	718	371	371
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	-487	-523	-232	-230
Jälleenvakuuttajien osuus	13	10	8	1
Korvausvastuun muutos	28	55	16	15
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	0	-6	1
Yhteensä	-449	-457	-214	-213
Vahinkovakuutuksen muut erät	-3	-2	-1	-1
Henkivakuutuksen riskiliike	14	15	8	8
Vakuutuskate yhteensä	295	274	164	165

Liite 4. Nettopalkkiotuotot

Tammi-kesäkuu 2020, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä	4-6/2020
Palkkiotuotot							
Luotonanto	50	23		3	-1	75	34
Talletukset	0	1		0	0	1	1
Maksuliike	129	17		8	-6	148	84
Arvopapereiden välitys	5	15			-4	15	6
Arvopapereiden liikkeeselasku	0	4		0	0	4	3
Rahastot	18	102	0	0	-49	71	36
Omaisuudenhoito	16	13		0	-6	23	10
Lainopilliset tehtävät	10	0			0	10	5
Takaukset	4	6		0	0	10	5
Asunnonvälitys	33					33	16
Vakuutusten välitys	57		18		-40	35	-36
Henkivakuutuksen kuormitustulo			42			42	21
Sijoitussidonnaisten hallinnointipalkkioiden palautus			40			40	17
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			6		0	6	3
Muut	47	3		0	-49	2	-6
Yhteensä	370	184	105	11	-154	515	198
Palkkiokulut							
Maksuliike	12	3	1	2	-5	12	6
Arvopapereiden välitys		6	0	0	0	5	2
Arvopapereiden liikkeeselasku	0	1		0	-1	0	0
Rahastot		49	0		-50	0	0
Omaisuudenhoito		5	0	1	0	5	3
Vakuutustoiminta	-4		64		-36	24	11
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			2		0	2	1
Muut	9	55	0	3	-56	10	7
Yhteensä	17	119	67	6	-149	60	30
Nettopalkkiotuotot yhteensä	353	65	38	5	-6	455	168

Tammi-kesäkuu 2019, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä	4-6/2019
Palkkiotuotot							
Luotonanto	54	22	0	2	-1	77	38
Talletukset	1	1		0	0	2	1
Maksuliike	111	15		7	-6	127	67
Arvopapereiden välitys	2	10		0	-2	10	4
Arvopapereiden liikkeeseenlasku		4		0	0	4	2
Rahastot	15	99	0	0	-44	70	35
Omaisuudenhoito	14	13		0	-7	20	10
Lainopilliset tehtävät	12	0			0	12	6
Takaukset	4	6		0	0	10	5
Asunnonvälitys	35					35	19
Vakuutusten välitys	67		18		-47	37	-35
Henkivakuutuksen kuormitustulo			46			46	22
Sijoitussidonnaisten hallinnointipalkkioiden palautus			39			39	21
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			11		-1	10	5
Muut	67	7		0	-56	19	10
Yhteensä	382	177	113	10	-164	519	209
Palkkiokulut							
Maksuliike	11	2	1	2	-6	10	7
Arvopapereiden välitys		7	0		-2	5	2
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0	2		0	0	3	1
Rahastot		49			-44	4	2
Omaisuudenhoito		5	0	0	0	5	3
Vakuutustoiminta	-5		74		-48	21	9
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			6			6	3
Muut	19	57	0	4	-66	15	8
Yhteensä	26	121	81	6	-165	69	35
Nettopalkkiotuotot yhteensä	356	56	33	4	1	450	174

Liite 5. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	1-6/2020	1-6/2019	4-6/2020	4-6/2019
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien nettotuotot				
Saamistodistukset				
Korkotuotot	28	35	14	17
Muut tuotot ja kulut	-2	0	-1	0
Myyntivoitot ja -tappiot	16	33	6	4
Valuutta-arvostusvoitot ja -tappiot	-1	2	-9	-7
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset*	-10	4	-4	3
Yhteensä	32	74	6	17
* Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) vakuutustoiminnan saamistodistuksista				
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat				
Saamistodistukset				
Korkotuotot ja -kulut	1	3	0	1
Arvostusvoitot ja -tappiot	0	5	5	2
Yhteensä	1	8	5	3
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	1	13	7	6
Osingot ja voitto-osuudet	3	0	1	0
Yhteensä	5	14	8	7
Johdannaiset				
Korkotuotot ja -kulut	64	48	38	28
Arvostusvoitot ja -tappiot	132	192	65	115
Yhteensä	195	240	103	143
Yhteensä	201	261	116	153
Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikuttaisesti				
Saamistodistukset				
Korkotuotot ja -kulut	12	12	6	6
Arvostusvoitot ja -tappiot	6	1	9	0
Yhteensä	18	13	15	7
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	-92	78	54	8
Osingot ja voitto-osuudet	17	23	3	11
Yhteensä	-75	102	56	19
Yhteensä	-57	115	71	26
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi				
Saamistodistukset				
Korkotuotot	16	20	8	10
Arvostusvoitot ja -tappiot	-4	89	66	35
Yhteensä	12	109	74	45
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	-16	-1	0	-1
Osingot ja voitto-osuudet	2	7	0	5
Yhteensä	-14	6	-1	3
Johdannaiset				
Arvostusvoitot ja -tappiot	-23	-18	-11	-16
Yhteensä	-23	-18	-11	-16
Yhteensä	-25	97	62	33
Yhteensä käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot	118	473	249	212

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot	27	34	13	17
Arvostusvoitot ja -tappiot	-4	9	-8	2
Vastike- ja hoitokulut	-34	-32	-17	-16
Muut	1	-3	0	-1
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	-11	8	-12	2

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot**Lainat ja muut saamiset**

Korkotuotot	2	4	0	2
Korkokulut	-1	-1	-1	0
Myyntivoitot ja -tappiot	0		0	
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	1	-3	-2	-1
Lainat ja muut saamiset yhteensä	1	1	-3	1

Vahinkovakuutuserät

Diskonnttauksen purkautuminen, vahinkovakuutukset	-11	-14	-6	-7
---	-----	-----	----	----

Henkivakuutuserät

Korkohyvitykset asiakkaiden vakuutussäästöille	-42	-43	-21	-21
Korkotäydennysten muutos	-64	-86	-12	-47
Muut vakuutustekniset erät**	-51	-193	-82	-83
Yhteensä	-157	-322	-115	-152

** Muut vakuutustekniset erät sisältää muiden vakuutusteknistien varausten kuin korkotäydennysten muutokset.

Osakkuusyhtiöt

Käyvän arvon menetelmällä käsiteltävät	-4	5	-8	-1
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät	4	-6	0	2
Yhteensä	-1	-1	-8	1

Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä

-28 218 112 73

Liite 6. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. €	1-6/2020	1-6/2019	4-6/2020	4-6/2019
ICT-kulut				
Tuotanto	133	107	63	54
Kehittäminen	72	65	36	38
Toimitilat	24	30	14	15
Viranomais- ja tilintarkastusmaksut	45	37	9	7
Ostetut palvelut	65	64	31	36
Tietoliikenne	19	16	9	8
Markkinointi	13	17	8	10
Yhteiskuntavastuu	5	5	3	2
Vakuutus- ja varmuuskulut	5	6	2	4
Muut	67	75	30	38
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	449	421	204	212

Kehittämismenot				
Milj. €	1-6/2020	1-6/2019	4-6/2020	4-6/2019
Kehittämisen ICT-kulut	72	65	36	38
Oman työn osuus	28	26	14	14
Kehittämisen kulut tuloslaskelmalla yhteensä	100	91	50	51
Aktivoidut ICT-menot	47	60	26	29
Aktivoitavien siirto/henk.kulut	7	6	3	3
Aktivoidut kehittämismenot yhteensä	53	66	29	32
Ennakkomaksut	0			
Kehittämismenot yhteensä	154	157	79	83
Poistot ja arvonalentumiset	90	85	45	47

Liite 7. Saamisten arvonalentumiset

Milj. €	1-6/2020	1-6/2019	4-6/2020	4-6/2019
Luotto- ja takaustappioiden poistetut saamiset	30	31	10	14
Palautukset poistetuista saamisista	-4	-5	-2	-3
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	140	14	55	17
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamistodistuksista*	-1	-1	-2	-0
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	166	39	60	28

* Vakuustoittoiminnan saamistodistusten odotettavissa olevat luottotappiot esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

Luottoriskille alttiina olevat vastuut ja niiden tappiota koskeva vähennyserä

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 30.6.2020

Vastuut	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Vastuut yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	61 871	7 565	68	7 633	1 424	70 928
Yrityspankki	25 601	1 498	332	1 830	588	28 019
Saamiset asialkailta yhteensä	87 472	9 063	400	9 463	2 012	98 947
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja llimittit						
Vähittäispankki	8 711	349	1	349	17	9 078
Yrityspankki	9 257	463	139	602	68	9 926
Nostovarot ja llimittit yhteensä	17 968	812	140	951	85	19 004
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	1 185	76		76	14	1 276
Yrityspankki	6 182	293		293	108	6 584
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	7 368	369		369	123	7 860
Saamistodistukset						
Muu toiminta	14 132	44		44		14 176
Vakuutus	4 419	45		45	17	4 481
Saamistodistukset yhteensä	18 551	88		88	17	18 657
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	131 359	10 333	540	10 872	2 237	144 468

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvaiheittain 30.6.2020

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja llimittit*	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asialkailta						
Vähittäispankki	-22	-68	-1	-69	-249	-340
Yrityspankki	-34	-28	-2	-30	-284	-348
Saamiset asialkailta yhteensä	-56	-96	-4	-100	-533	-689
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	-1		-1	0	-2
Yrityspankki	-3	-2		-2	-18	-22
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-4	-3		-3	-18	-24
Saamistodistukset***						
Muu toiminta	-2	-1		-1		-2
Vakuutus	-7	-2		-2	-7	-16
Saamistodistukset yhteensä	-8	-3		-3	-7	-18
Yhteensä	-69	-101	-4	-105	-558	-731

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 30.6.2020	Valhe 1	Valhe 2		Valhe 3		
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Yhteensä	
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät						
Vähittäispankki	71 768	7 989	69	8 058	1 456	81 281
Yrityspankki	41 040	2 255	471	2 726	764	44 529
Tappiota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-23	-69	-1	-70	-249	-342
Yrityspankki	-37	-30	-2	-32	-302	-371
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,03 %	-0,86 %	-2,15 %	-0,87 %	-17,11 %	-0,42 %
Yrityspankki	-0,09 %	-1,31 %	-0,51 %	-1,17 %	-39,50 %	-0,83 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	112 807	10 244	540	10 784	2 219	125 811
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-60	-98	-4	-102	-551	-713
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,05 %	-0,96 %	-0,72 %	-0,95 %	-24,82 %	-0,57 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Muu toiminta	14 132	44		44		14 176
Vakuutus	4 419	45		45	17	4 481
Tappiota koskeva vähennyserä						
Muu toiminta	-2	-1		-1		-2
Vakuutus	-7	-2		-2	-7	-16
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Muu toiminta	-0,01 %	-1,90 %		-1,90 %		-0,02 %
Vakuutus	-0,15 %	-3,76 %		-3,76 %	-41,03 %	-0,35 %
Saamistodistukset yhteensä	18 551	88		88	17	18 657
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-8	-3		-3	-7	-18
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,05 %	-2,84 %		-2,84 %	-41,03 %	-0,10 %

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2019

Vastuut	Valhe 1	Valhe 2		Valhe 3		
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Vastuut yhteensä	
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	60 605	6 778	173	6 951	909	68 464
Yrityspankki	25 103	1 388	306	1 693	384	27 180
Saamiset asiakkailta yhteensä	85 707	8 166	479	8 645	1 292	95 644
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja lillitit						
Vähittäispankki	5 218	354	7	361	11	5 589
Yrityspankki	4 674	318	151	470	60	5 204
Nostovarot ja lillitit yhteensä	9 892	673	158	830	71	10 793
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	2 775	94		94	12	2 881
Yrityspankki	7 011	1 216		1 216	70	8 297
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	9 786	1 309		1 309	82	11 178
Saamistodistukset						
Muu toiminta	12 259	93		93		12 352
Vakuutus	3 936	4		4	10	3 950
Saamistodistukset yhteensä	16 196	97		97	10	16 302
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	121 581	10 245	637	10 881	1 455	133 918

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvalheittain 31.12.2019

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuolliset nostovarajat ja lllmitit*	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta						
Vähittäispankki	-16	-54	-3	-57	-188	-261
Yrityspankki	-25	-18	-3	-21	-248	-294
Saamiset asiakkailta yhteensä	-40	-72	-6	-78	-436	-555
Taseen ulkopuolliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	-1		-1	0	-2
Yrityspankki	-2	-4		-4	-10	-16
Taseen ulkopuolliset sitoumukset yhteensä	-3	-5		-5	-10	-18
Saamistodistukset***						
Muu toiminta	-2	-1		-1		-3
Vakuutus	-4	-1		-1	-5	-10
Saamistodistukset yhteensä	-6	-1		-1	-5	-13
Yhteensä	-49	-79	-6	-85	-451	-585

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenvedo tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenvedo ja tunnusluvut 31.12.2019	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuolliset erät						
Vähittäispankki	68 597	7 226	180	7 406	931	76 934
Yrityspankki	36 788	2 922	457	3 379	514	40 681
Tappiota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-17	-55	-3	-58	-188	-263
Yrityspankki	-27	-22	-3	-26	-258	-310
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,02 %	-0,76 %	-1,67 %	-0,78 %	-20,22 %	-0,34 %
Yrityspankki	-0,07 %	-0,77 %	-0,71 %	-0,76 %	-50,12 %	-0,76 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuolliset erät yhteensä	105 386	10 148	637	10 784	1 445	117 615
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-43	-77	-6	-83	-446	-573
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,04 %	-0,76 %	-0,98 %	-0,77 %	-30,86 %	-0,49 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Muu toiminta	12 259	93		93		12 352
Vakuutus	3 936	4		4	10	3 950
Tappiota koskeva vähennyserä						
Muu toiminta	-2	-1		-1		-3
Vakuutus	-4	-1		-1	-5	-10
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Muu toiminta	-0,02 %	-0,81 %		-0,81 %		-0,02 %
Vakuutus	-0,09 %	-19,84 %		-19,84 %	-54,58 %	-0,24 %
Saamistodistukset yhteensä	16 196	97		97	10	16 302
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-6	-1		-1	-5	-13
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,04 %	-1,52 %		-1,52 %	-54,58 %	-0,08 %

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain 1–6/2020 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset aslakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, mlj. €

	Valhe 1 12 kk	Valhe 2 Koko volmassa- oloalka	Valhe 3 Koko volmassa- oloalka	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2020	44	83	446	573
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-4	29		25
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-2		44	43
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-11		-9
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-18	83	65
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		1	-3	-3
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		-1	-1
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	10	5	13	27
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-6	-10	-18	-34
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	17	24	2	43
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset		0	-15	-15
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	17	19	105	140
Tappiota koskeva vähennyserä 30.6.2020	61	102	551	713
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos 4-6/2020	6	33	17	55

Uuden maksukyvyttömyyden määrittelyn soveltamisen vaikutus

OP Ryhmä soveltaa ns. kaksivaiheista käyttöönottoa EBA:n ohjeistuksesta maksukyvyttömyyden määrittelmään, jossa ensimmäisessä vaiheessa muutettiin maksukyvyttömyyden määrittelmä vuoden 2020 ensimmäisellä vuosineljänneksellä ja myöhemmin toisessa vaiheessa kalibroidaan luottoriskiparametrit. Ensimmäisen vaiheen käyttöönotto lisäsi maksukyvyttömyyden sopimusten määrää ja siten siirtoja vaiheeseen 3. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrä kasvoi 44 miljoonaa euroa vuoden ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Koronaviruspandemia (COVID-19)

Koronaviruspandemian (COVID-19) aiheuttaman merkittävien taloudellisten vaikutusten ehkäisemiseksi EU-maat ovat ottaneet käyttöön erilaisia taloudellisia tukitoimia. Euroopan pankkiviranomainen (EBA) on 2.4.2020 julkaissut ohjeet helputuksiin COVID-19-pandemiasta johtuvien lyhennysvapaiden käsittelyyn vakavaraisuussäätelyssä esim. lainahoitojoustopien ja maksukyvyttömyyden soveltamiseen (EBA/GL/2020/02 " Ohjeet COVID-19-kriisiin vuoksi lainan takaisinmaksuihin sovellettavista lainsäädännöllisistä ja muista kuin lainsäädännöllisistä lykkäyksistä"). Lisäksi EBA julkaisi 7.7.2020 raportin valittujen COVID-19 käytäntöjen soveltamiseen (EBA/REP/2020/19). Helputukset koskevat kuitenkin julkisen lainsäädännön kautta määrättyjä lyhennysvapaita tai pankkitoimialan yhteis päätöksellä sovittuja lyhennysvapaita, joita Suomessa ei ole toteutettu. Suomessa lainanantoon liittyvät talouden tukitoimet kohdistuvat Finnveran rahoitusvaltuuksien nostamiseen 12 miljardiin euroon. Näin ollen yritykset voivat hakea käyttöpääomaa koronakriisin yli selviämiseen Finnvera-takauksen avulla.

Finnveran takaukset tulevat vaikuttamaan ECL-laskennassa LGD-komponentin kautta pienentäen ECL:n määrää.

OP Ryhmä on tarjonnut itsenäisesti asiakkailleen mahdollisuuden asuntoluottojen lyhennysvapaaaseen 12 kuukauden ajaksi. Yritysten osalta maksuaikojen muutokset arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Lisäksi hyödynnetään laajasti Finnveran tarjoamia takauksia. Maksuohjelmamuutoksissa lainahoitojoustopien ja maksukyvyttömyyden tunnistetaan normaalin ohjeistuksen mukaisesti. Lyhennysvapaita on koronakriisin aikana toteutettu eniten henkilöasiakkaissa, sekä pienissä- ja keskisuurissa yritysasiakkaissa.

Koronakriisi on huomioitu ECL-laskennassa päivittämällä makroekonomiset tekijät sekä Q1, että Q2. Vielä Q1 kriisin alkaessa annettiin heikolle skenaariolle suurempi paino; heikko 40%, perus 50% ja vahva 10%. Tilanne on tasoittunut Q2 aikana ja skenaariopainot on palautettu normaaliin; heikko 20%, perus 60% ja vahva 20%. Esimerkiksi BKT:n kasvun ennustetaan olevan v. 2020 negatiivinen -4,5% -- -7,5% välillä eri skenaarioissa ja v. 2021 positiivinen 1,6% – 5,5% välillä eri skenaarioissa sekä työttömyys-% ennustetaan olevan v. 2020 7,7 % – 9,0 % välillä eri skenaarioissa ja v. 2021 7,3 % – 10,1 % välillä eri skenaarioissa.

Koronakriisin vaikutus luottojen odotettavissa olevien luottotappioiden kasvuun oli yhteensä n. 65 miljoonaa euroa vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla mikä näkyy sopimusten siirtoina arvonalentumisvaiheista 1 ja 2 arvonalentumisvaiheisiin 2 ja 3 sekä riskiparametrien, erityisesti PD:n kasvuna. Koronakriisin aiheuttamaan taloudelliseen kehitykseen liittyi vielä epävarmuutta.

Saamistodistukset, mlj. €

	Valhe 1 12 kk	Valhe 2 Koko volmassa- oloalka	Valhe 3 Koko volmassa- oloalka	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2020	6	1	5	13
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	2		1
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		1	1
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-1	1	0
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		0	0	0
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	1		-2	-1
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	1	1	0	2
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	-1		-1
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0			0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	0		2	2
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	2	1	2	5
Tappiota koskeva vähennyserä 30.6.2020	8	3	7	18
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos 4-6/2020	-3	1	1	-1

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2019 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset aslakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €

	Valhe 1 12 kk	Valhe 2 Koko volmassa- oloalka	Valhe 3 Koko volmassa- oloalka	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2019	40	83	409	532
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-3	22		19
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-4		15	11
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-11		-10
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-14	33	19
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		5	-16	-11
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	1		-2	-2
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	16	15	14	45
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-7	-14	-24	-44
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	-1	-2	48	45
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset	0	0	-31	-31
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	4	0	37	41
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2019	44	83	446	573
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos 4-6/2019	-3	1	-1	-3

Saamistodistukset, milj. €

	Valhe 1 12 kk	Valhe 2 Koko volmassa- oloalka	Valhe 3 Koko volmassa- oloalka	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2019	6	4	4	14
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	1		1
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		2	2
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	-2		-2
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		0	0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	2	0	0	2
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-2	-2	-1	-4
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0	0	0
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	0			0
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	0	-2	1	-1
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2019	6	1	5	13
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos 4-6/2019	0	-3	1	-1

Liite 8. Vakuutusvelka

Milj. €	30.6.2020	31.12.2019
Korvausvastuu		
Eläkeluotoinen korvausvastuu	1 563	1 571
Muu korvausvastuu	1 092	1 101
Korkotäydennys (vastuuvelan suojeiden arvo)	56	-22
Yhteensä	2 710	2 650
Vakuutusmaksuvastuu	822	584
Henkivakuutuksen vakuutusvelka	6 167	6 242
Yhteensä	9 699	9 476

Liite 9. Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Milj. €	30.6.2020	31.12.2019
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	8 584	9 086
Sijoitussopimukset	1 708	1 776
Yhteensä	10 292	10 862

Liite 10. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. €	30.6.2020	31.12.2019
Joukkovelkakirjalainat	10 124	12 657
Huonomman etuoikeuden luokan joukkovelkakirjalainat (SNP)	1 685	1 156
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	13 214	12 097
Muut		
Sijoitustodistukset	119	
Yritystodistukset	10 218	9 716
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)*	-84	-101
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	35 276	34 369

* OP Ryhmän hallussa olevat omat joukkovelkakirjalainat on netotettu velkaa vastaan.

Liite 11. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Milj. €	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat			
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2019	-5	-21	33	7
Käyvän arvon muutokset	173	70	180	423
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-20	-13		-33
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		9		9
Siirrot korkokatteeseen			-31	-31
Laskennalliset verot	-31	-13	-30	-74
Päätävä tase 30.6.2019	117	32	152	301

Milj. €	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat			
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2020	44	65	141	251
Käyvän arvon muutokset	-65	-85	97	-53
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-7	-8		-16
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		8		8
Siirrot korkokatteeseen			-25	-25
Laskennalliset verot	15	17	-14	17
Päätävä tase 30.6.2020	-14	-3	199	182

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 228 miljoonaa euroa (314) ja siihen liittyvä laskennallinen verosaaminen/-velka oli -46 miljoonaa euroa (-63). Katsauskauden aikana käyvän arvon rahastoon kirjattiin väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltamisen johdosta oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvomuutoksia yhteensä 28 miljoonaa euroa (84) ja negatiivisia arvomuutoksia yhteensä 113 miljoonaa euroa (18). Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä katsauskauden aikana oli käyvän arvon rahastossa -5 miljoonaa euroa (2).

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Liite 12. Annetut vakuudet

Milj. €	30.6.2020	31.12.2019
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	133	230
Luotot (covered bondien vakuutena)	15 656	14 551
Muut	4 947	3 496
Annetut vakuudet yhteensä*	20 736	18 277
Vakuudelliset johdannaisvelat	1 403	1 098
Vakuudelliset muut velat	3 144	2 209
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	13 214	12 097
Yhteensä	17 760	15 404

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 3,6 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,5 miljardia euroa on päivän sisäisen limiitin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 13. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat

Varat, milj. €	Jaksotettu hankinta-meno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat		Kaupan-käynti-tarkoituksessa pidettävät	Nimen-omaisesti käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikuttavasti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
		tuloksen erien kautta kirjattavat	laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Käteiset varat	21 947							21 947
Saamiset luottolaitoksilta	254							254
Johdannaisoimukset				4 449			929	5 378
Saamiset asiakkailta	93 754							93 754
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat					10 261			10 261
Saamistodistukset	0	18 208		554	2 237	452		21 451
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0		77	199	1 203		1 480
Muut rahoitusvarat	2 565							2 565
Rahoitusvarat								157 090
Muut kuin rahoitusvarat								3 165
Yhteensä 30.6.2020	118 520	18 208	5 081	12 697	1 655	929		160 255

Varat, milj. €	Jaksotettu hankinta-meno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat		Kaupan-käynti-tarkoituksessa pidettävät	Nimen-omaisesti käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikuttavasti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
		tuloksen erien kautta kirjattavat	laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Käteiset varat	11 988							11 988
Saamiset luottolaitoksilta	246							246
Johdannaisoimukset				3 821			1 003	4 824
Saamiset asiakkailta	91 463							91 463
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat					10 831			10 831
Saamistodistukset	3	16 695		1 415	2 216	466		20 795
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0		77	254	1 248		1 580
Muut rahoitusvarat	1 884							1 884
Rahoitusvarat								143 612
Muut kuin rahoitusvarat								3 412
Yhteensä 31.12.2019	105 585	16 695	5 313	13 301	1 714	1 003		147 024

Velat, mlj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttelusesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		8 579		8 579
Johdannaissopimukset	3 080		794	3 874
Velat asiakkaille		72 750		72 750
Vakuutusvelka		9 699		9 699
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	10 292			10 292
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		35 276		35 276
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		2 587		2 587
Muut rahoitusvelat		2 620		2 620
Rahoitusvelat				145 677
Muut kuin rahoitusvelat				2 063
Yhteensä 30.6.2020	13 372	131 511	794	147 740

Velat, mlj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttelusesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		2 632		2 632
Johdannaissopimukset	2 887		429	3 316
Velat asiakkaille		68 289		68 289
Vakuutusvelka		9 476		9 476
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	10 862			10 862
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		34 369		34 369
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 290		1 290
Muut rahoitusvelat		2 578		2 578
Rahoitusvelat				132 812
Muut kuin rahoitusvelat				1 642
Yhteensä 31.12.2019	13 749	118 634	429	134 454

Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo kesäkuun lopussa oli n. 607 (529) miljoonaa euroa Kirjanpitoarvoa suurempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenoon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenoa suuremmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 14. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 30.6.2020, mlj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttelusesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	619	258	603	1 480
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	1 945	1 101	196	3 243
Sijoitussidonnaiset sopimukset	6 733	3 528		10 261
Johdannaissopimukset	0	5 331	46	5 378
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0		0
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	15 540	2 071	597	18 208
Rahoitusinstrumentit yhteensä	24 838	12 290	1 443	38 570
Sijoituskiinteistöt			702	702
Yhteensä	24 838	12 290	2 145	39 273

Varojen käyvät arvot 31.12.2019, mlj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttelusesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	705	231	643	1 579
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	2 810	750	537	4 097
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 048	3 783	0	10 831
Johdannaissopimukset	22	4 728	74	4 824
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0		0
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	13 980	1 827	888	16 695
Rahoitusinstrumentit yhteensä	24 565	11 319	2 143	38 027
Sijoituskiinteistöt			714	714
Yhteensä	24 565	11 319	2 857	38 741

Velkojen käyvät arvot 30.6.2020, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	6 754	3 538		10 292
Muut		0		0
Johdannais-sopimukset	1	3 797	75	3 874
Yhteensä	6 755	7 336	75	14 166

Velkojen käyvät arvot 31.12.2019, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 068	3 794	0	10 862
Muut		12		12
Johdannais-sopimukset	18	3 266	32	3 316
Yhteensä	7 086	7 072	32	14 190

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörseissä listatuista osakeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä porssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käypällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki - konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity -sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahoitusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat	Johdannais-sopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
Avaava tase 1.1.2020	1 181	74	888	2 143
Tuloslaskelman nettotuotot	-548	-28	0	-576
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			0	0
Hankinnat	68		1	69
Myynnit	-45		-1	-46
Lyhennykset	-5			-5
Siirrot tasoon 3	154		-192	-38
Siirrot tasosta 3	-4		-99	-104
Päättävä tase 30.6.2020	800	46	597	1 443

Rahoitusvelat, milj. €	Johdannais-sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2020	32	32
Tuloslaskelman nettotuotot	43	43
Päättävä tase 30.6.2020	75	75

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 30.6.2020

Milj. €	Korkokate	Sijoitustoiminnan nettotuotot	Laaja tuloslaskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-487	-51	-11	-548
Realisoitumattomat nettotuotot	-71		0	-71
Nettotuotot yhteensä	-558	-51	-11	-620

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisten arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkan maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2020 aikana.

Liite 15. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	30.6.2020	31.12.2019
Takaukset	956	711
Takuuvastuut	2 388	2 459
Luottolupaukset	12 069	13 180
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	287	333
Muut*	1 257	1 311
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	16 957	17 995

* Josta vahinkovakuutustoiminnan sitoumukset pääomarahastoihin 182 miljoonaa euroa (194)

Liite 16. Johdannaissopimukset

Johdannaiset yhteensä 30.6.2020

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Käyvät arvot*		
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	41 811	69 812	81 729	193 353	3 904	2 072
Keskusvastapuoliseltäselvittävät	12 438	40 322	47 300	100 060	34	25
Valuuttajohdannaiset	43 824	4 829	2 410	51 063	965	1 274
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	1	2		3		
Luottojohdannaiset	93	114	4	211	1	23
Muut johdannaiset	226	409	11	646	39	52
Johdannaiset yhteensä	85 955	75 165	84 155	245 274	4 909	3 421

Johdannaiset yhteensä 31.12.2019

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Käyvät arvot*		
	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	34 200	75 299	77 593	187 091	3 151	2 015
Keskusvastapuoliseltäselvittävät	10 791	36 126	42 208	89 126	52	53
Valuuttajohdannaiset	45 143	6 954	2 414	54 511	1 252	967
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	1	2		3	0	
Luottojohdannaiset	59	1 610	4 468	6 137	25	20
Muut johdannaiset	233	435	18	686	68	38
Johdannaiset yhteensä	79 636	84 299	84 493	248 427	4 496	3 041

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka muiden kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten osalta esitetään taseessa muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselytyksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on nettoitettu taseessa.

Liite 17. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma

Vahinkovakuutus	30.6.2020		31.12.2019	
	Käypä arvo*, mlj. €	%	Käypä arvo*, mlj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	480	12	547	14
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	475	12	541	14
Johdannaiset***	5	0	6	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 584	66	2 644	67
Valtiot	462	12	447	11
Investment Grade	1 622	41	1 669	42
Kehittyvät markkinat ja High Yield	312	8	253	6
Strukturoidut sijoitukset****	187	5	275	7
Osakkeet yhteensä	428	11	426	11
Suomi	91	2	116	3
Kehittyneet markkinat	189	5	172	4
Kehittyvät markkinat	78	2	67	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	6	0	6	0
Pääomasijoitukset	64	2	65	2
Vaihtoehtoliset sijoitukset yhteensä	34	1	35	1
Hedge fund -rahastot	34	1	35	1
Kiinteistö-sijoitukset yhteensä	393	10	300	8
Suorat kiinteistöt	250	6	159	4
Epasuorat kiinteistösijoitukset	143	4	141	4
Yhteensä	3 919	100	3 952	101

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Henkivakuutus	30.6.2020		31.12.2019	
	Käypä arvo*, mlj. €	%	Käypä arvo*, mlj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	453	13	386	11
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	450	13	381	11
Johdannaiset***	3	0	5	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 344	68	2 555	71
Valtiot	426	12	516	15
Investment Grade	1 418	41	1 548	45
Kehittyvät markkinat ja High Yield	229	7	200	6
Strukturoidut sijoitukset****	271	8	290	8
Osakkeet yhteensä	384	11	406	11
Suomi	71	2	105	3
Kehittyneet markkinat	166	5	156	5
Kehittyvät markkinat	67	2	61	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	3	0	3	0
Pääomasijoitukset	77	2	81	2
Vaihtoehtoliset sijoitukset yhteensä	41	1	41	1
Hedge fund -rahastot	41	1	41	1
Kiinteistö-sijoitukset yhteensä	233	7	231	6
Suorat kiinteistöt	93	3	93	3
Epasuorat kiinteistösijoitukset	140	4	138	4
Yhteensä	3 454	100	3 619	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Liite 18. Lähipiiritapahtumat

OP Osuuskunnan hallintomalliuudistuksen 1.1.2020 johdosta lähipiirin määritelmä päivitettiin ja uusi hallitus lisättiin lähipiiriin. Jatkossa käytetään myös IAS 24 -standardin mukaista termiä johdon avainhenkilöt hallintohenkilöiden sijaan.

OP Ryhmän lähipiiri muodostuu OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, johdon avainhenkilöistä ja näiden läheisistä perheenjäsenistä sekä muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP Ryhmän johdon avainhenkilöihin luetaan OP Ryhmän pääjohtaja, OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenet ja suoraan pääjohtajalle raportoivat johtajat sekä OP Osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet. Johdon avainhenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa johdon avainhenkilöllä tai heidän läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2019 jälkeen.

Taloudellinen informaatio 2020

Osavuosisikatsaus 1.1.–30.9.2020 22.10.2020

OP Yhteenliittymän vakavaraisuusraportti 30.6.2020 Viikko 31

OP Yhteenliittymän vakavaraisuusraportti 30.9.2020 Viikko 44

Helsingissä 21.7.2020

OP Osuuskunta

Hallitus

Lisätiedot:

Pääjohtaja Timo Ritakallio, puh. 010 252 4500

Talous- ja rahoitusjohtaja Vesa Aho, puh. 010 252 1427

Viestintä- ja vastuullisuusjohtaja Tuuli Kousa, puh. 010 252 2957

www.op.fi